

سیعر و سیاست

کتیب
هـ والـ نـامـهـ

مـلـکـ عـلـیـ مـدـحـوـ

و

جـلـیـلـ بـهـ اـمـدـ

شیخو خان

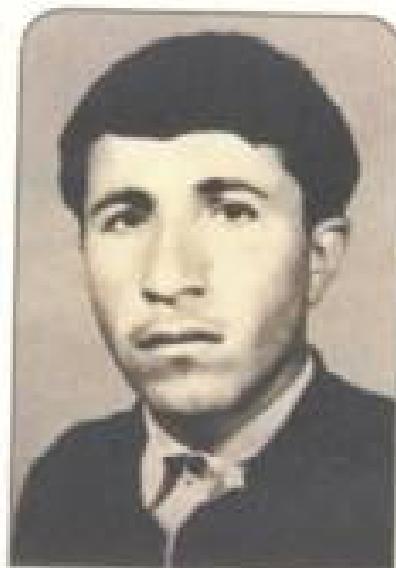
دیوان شهزاده
بەکار بەلگەزىرىدىن

ئامادە كىردىنى

ناوهندى تەرىشىلى مەكتەبى سپاپسى

يەكىنلىق نېشكەمانىيى كوردىستان

2011

له بلاوکراومکانی یه کیتی نوسخوانی کورد / لئن سلیمانی
زنجیره (۲)

ناوی کتیب : شیعر و هملویست (دیوانش شمهید ملا علی)

بابت : شیعر

بهره‌من شاعیری شمهید حسین مولود (شمهید ملا علی)

تاپه : تالیف‌تا عموم

همه‌پری : تهمیره محمدمر

دیزاین بدرگ و ناوجوه : بازیان چه لال

تیراز : (۱۰۰۰) دانه

چاپخانه : چاپخانهی محمدی

سلیمانی ۲۰۱۱

له بعزم و بهرامیت گشتی کتبخانه گشتیمه‌کان

زماره (۱۷۹۵) ای سالی (۲۰۱۱) ای پیدر او

ئەم دىوانە شىعرىيە لەپەردهستادىيە، بەرھەمى ھەستى پەنگ خواردۇى
دەروونى شەھىدىكە، لە ماوهى چەند مانگىكى مانھۇدەيدا لە زىندانى كانى رېزىمى
فاشى بەغدا وە كو گول پشکوتى خىرا و شوئەوارى رەھىلە و درىكى ئازاردەرىان
پىنۋە دىارە. لەسەر پارچە سىم (وەرق) ئى نىو پاكەتە جىڭەرە تۆمارى كردوون و
پاراستوونى ھەتا دۈزانى دىدەتى كردنى و بە كەس و كارىدا ناردۇنىيە و ..
كە ھەندىكىيان ئارەق و چىك و خوئىش، كارى تى كردوون گول
ئاسايى شەھزادۇنى.

ھەروەك خۇى پىشى سپاردووين (نەگەر دەرفەت رەخسا پىشكەش بە¹
ھاۋىرى يانى بىكەن).

بەم جۇرە دىيارى شەھىدىكەتان ئەخەينە بەردهست

ئەحمدەد مەمولۇد ئەحمدەد

يابىزى ۱۹۸۱

شمهيد مهلا عالي و خوليائ لەگەل نەدەب و نووسىن

عیدالکریم مەھمەد (پاچىز ئەمەن)

شەھيد مەلا عەلى خەر لە سەرتانى زىانىدە خولىائ نەدەب و نووسىن
بۇود وە نەمىن تەنەنە لە بوارى شېعردا رۆتى بۇۋىنتىت بىگە لە بوارە كاتىز دىكەي
تەجىيدا وەك جىبرۇك و بەختان و وەرىجىزىدا دەستى ھەمۇو
لە زىياندا خەرگىز تىسووە تەنەنە يە كارىتكەنە خەرىيىك بىت لەپەر تەبۈھى
لە لاۋى زىاوە، رۆزانە كە لەخۇينىڭە ھاتۇنۇمۇ دواى بىۋەرۇقىان خەرىيىك ئىش
و كارى كىتىوكال بۇوه بان شوان بۇوه بەلام زىانىز حەزىز بە شوان دەگۈز
چۈنكە دەيتۇنىش لە دەشت و كىۋە ئازەلىش بەدەرىئىن و خۇش بەرۇورىدە بىڭىن
بە خۇينىنىوە، ھەمۇو جار دەيىكوت باشىرىن شوبن بۇ خۇينىنىوە و تېڭىيەتن
دەشت و دەزە، لە لاپەك ھەواكەن ياك و دلتكىرە و لە لاپەك تەرمەھىچىڭ كەس
خەرىيىكت ناڭات بە ئىنى لاۋە كېمە، بۇيە ئازەزۈزۈ كەمىت لە ئىش كىتىوكال بۇو
لەم بوارىدا مەرۆف دەپىن خەرەتم دەست و بىشىك خەرىيىك بىن بە داس، خاڭەنزا،
ئىل و سەندى.

شەھيد مەلا عەلى خەرچەنلە لە زىياندا لە خىزانىكى جوتىار و هەزار بۇوه
بەلام لاپەنە نەدەبىيە كەدى فەرامۇش نە كەر دۇووە نەم نۇسراۋالەي ھەمۇوە ھەتا ئەم
رۆزەي كە يەبۈندى كەر دۇووە بە ھېپەك لە خەرىيىنى ئىنى ئەوساى (ئىن-ك) كە
776/1/11 دەگات، كە ئەمە ئاوى ھەنەنلىكىلە:

- 1- كەورەنە جىبرۇك : 1. شائەن ئەلمەن... 2. كۆچەرى
2. سېھىرى سەبات ئە دارەمەن

ب- دیوانی شعری کلاسیکی و نویزی با تاریخ ۱۰۰ لایه
ج- و مرگتیان: گورپیش کومنله چرزوکس - از روح المتمرده- جزان
خلیل جزان بو گوردى.
۲) گورپیش همراهیکی بریار المسدر در او بو خویندن کولبری کذاب بو

گوردى.

۳- گورپیش همندی نامیلکه‌ی ماو - يوميات جندی فیتسماں - هند
شعری محمود درویش (سروده‌کالی بدرگیری فلسطین) - هند
د- لاخاوتیک له گهل چمند گادریکی حیوان دیموکراتیک گورستان -
تیران له حفظاً کالندار له گهل چمند باهتمی تر.

چنگه لعسانه مزکراتی خوی که له یولی شفتمی سفره تایمهوه دهستی
بن کردبوو زور باس و ایکولینه‌ودی با بهداری تیدا تومار کردبوو. رووداوه کالی
سال به سال دائمی شتده‌وهی به گورپیش پتر بدرزبونه‌وهی تائی پوششیروی و
خونشیاری به تاییت له سهر بزوت‌وهی چه کناری گورد له دوای سالی ۱۹۷۶ هدا
نه روپوزه‌ی که له لایعن رزیمهوه بدمیل گیرا له روپوزی ۱۹۷۷/۱/۳۰.

له زیانی پیشمه‌ر گایه‌تیدا کومنلیک باهتمی تهدیی توسيوه به تاییت له

سال ۱۹۷۷ که له سفر گردایه‌تی له دهوره‌ی کالاران بوو
هممومو تهدانه‌ی باسان کردن له گهل چمند نهاییک و پنهانی سفره‌هی
خویندن و پیشمه‌ر گایه‌تی بدردهستی رازیم کهونوون و وه ک خوی شاهید بلوون
۱- له سالی ۱۹۷۷ که تاشکرا بیو له بیزه‌کالی ریکختی کومنله
خوی گه بانده شاخ بدلام فریا له گهوت شه کالی دهرباز بکات بهتیکی شه کالی
لجه‌هشی نلوخوی خویند کالانی زانکو که وته بدر دهست تهمنی سیمانی.

۲- هدر له ساله‌دا رازیم زور بدوایدا گهرا له تهنجامن نه که راه‌هدا
کنیخانه‌که‌ی له عالی خویان له گوندی (کونکه) گیرا تیستان زور له هاوریکانی

که مامن دعلین ماله گهی گئی خانه‌ی کومنله بروو.

۲- له سالی ۱۹۷۹ که خوی له پیشمرگایه‌تیدا گمونه دهست رزیم
همندی له شته کاتس له کوله پشته کمیدا بروون و گیران.

۳- چند روزیک دواں گیران هدموو لهو شتایی که مابوونده له
گوندۀ‌کهی خویان گیران. تیاش له یادم ملوه نهو هیزه سفر بازیمه‌ی رزیم که
هات بو گوندۀ‌کهیان تمییان گرتوو دووریان خستنه‌وهه گهایک شتی تبری نهو
کانه له ترسانا بعنای ازای شاردمائمه‌وهه و لعزیز گلنا رزین.

نهو وینه و نوسراوایی که تیتا مامن لای خاوری و هاویه‌نگیران
کومنان کو دوونه‌نهوهه. چند ویندیه کیان له سالی ۱۹۷۷ ههنا سالی ۱۹۹۱ کاتس
را پهرينه که له تهمنه سوره که بروون دواں کاک نوشیرون جوای نازدینه‌وهه که
که و بروونه دهست پدریزی.

نهم چند هوزراوه‌یدی که تیتا بالاو ده کرننه‌وهه جگه له هوزراوه‌ی
(له گهل خولاشه‌وهی چهارخی زمانه) که هن کاتس پیشمرگایه‌تیده ملوه نهونی
دیکه له روزگان بعندینخانه نووسیول و مامنه‌نهوهه لمسه سیم یا گفته جگهره
هاوریمه کی زیندانی خوی بوی گیراینه‌وهه که نهو نازد کرا وتن کاتیک
جه لاده کان هاتن که له پیچیان گرده دهست و چاویان بعسته‌وهه دلای کرد وتن
دهست بگفته‌وهه بو نهوهی خوم یهنه که بخسمه ملی خوم به لام بیان ین نهدا
کاتیکیش بیان وتن و مسیه‌ت بکه له ودلامدا وتن (الفرار بیدکم والتاریخ له
بر حکم)

مەلا عەلى تىكۈشەرىيگى دەگەن

مەلا يەكتىپام

مەلا عەلى ئاولىكىدە بە تولتاي سپاسى، شۇرۇشكىرى، قازىمانى و تەندىمىز خۇنى، خۇنى بە خەسپو گەملە كەمان ناساندىپۇوە بۇ يە پېمۋاتىھە من و كەمسانى دىكەن پېۋىست بىگات، ناسانەمەي (مەلا عەلى) و رۆزىمنىرى تىكۈشانى، باش بىڭەپىن من. لە خەبەسى نېھىپىدا، ئاولى (مەلا عەلى)م بىستېپۇو، بە تايىھىنى تەۋ
كائەمى رەوتىك لە كۆمەلە، يان راستىر وابىه بلىرىن، لە ھەلەمەرىجى ناڭومىدىنى راودۇوتان و گىرتىن و رەتىپىش كۆمەلەمەدە كە بىر خېزىش بەعس كەوت و زۇر
بۇون ئەۋالىي لە كۆمەلەدا يىنان وا بۇو، جارىتكى دىكە كۆمەلە ناپۇزىتەمۇو
لەو ھەل و مەرچەمەد، بە تايىھىنى تەۋ كائە لەنلەو وېزە كائى كۆمەلەدا، مەتتەمىزى
تايىھۇلۇزىش لەسەر بىلەزى كۆمەلە، لە ھەنلەرى و تىكەخسە كەم و بۇختە كەپەدە
زىباتىر لە جەران لەسەر ناكۇڭى سەرەتكى كەلى كوردىستان و ناكۇڭى لازەكى
كە تايىھ بەعس ناكۇڭى سەرەكىدە، يان تىپەپەپلىزىنى ئەسەرىكى؟ تەندىش زەھى
تېزى سىن جىپەنە كەمى لەسەر ماۋتىپەنگ و چېش لەوسا بۇو؛ لەم ناكۇڭىدە
كە زۇرتۇر لە دواى رېتكەوتىن نامەي جەزازىن (يىش گىرتىن ھاۋىرىيائى كۆمەلەشى)
سەرىيەللىپۇو، كە گىرتىن و راودۇوتان، بە تايىھىنى گىرتىن شەھىد ئەنۇھەر زۇرال لە
كۆمەلە، مەصلانىنى و جىاوازىيە كائيان، لە گەل دېلىش شەغۇلۇي كۆمەلە تېكەلأو
دەكىد و جارجارەش، تايىھەنى حوكىمان لەسەر دۈزخە كە و سەرگىزىدە ئەوسانى
كۆمەلە دەدە.

لەوەی بە تاوی کۆمەلەی رەنجلەر اتەنۋەدەنگىنى سەرىپەدلا، بەئىكىز
زۇزى يەيۈەندى بەو تۈخەي کۆمەلە و ھەل و مەرجى سىاسى و دىيارى
تايپۇلۇز بىعوه ھەبۇو.

شەھىد مەلا عەلى، كائىنەتكىزى ھەلسۈراوى تاو کۆمەلەي رەنجلەرلەن بۇو،
شەھىد بىرايم خەليل راپرايدىنى دەكىد مېش، تەو كاتە بە بىزبازى شەھىد ئارام و
لە رىيگەي شەھىد(شاصىل - نۇوان عەلى) بىعوه راسپىزىرام گەنۋەن لە گەمل شەھىد
(بىرايم خەليل) دا يېڭىم بىلگىكى تەو كىشىدىي کۆمەلە جارەسەر بىكەن، لە مالى
«بىرايم حەسەن» لە كەماندا دا زىشىپ، تەو كاتە نەگەيشتىنە ئەنچاجى، بىرايماندا
درېزىز بە گەنۋەن بىدەپىن، تاك تاڭىش يەيۈەندىپمان بەو ھاۋىنالىغۇ دەكىد كە
لە گەمل ئەواندا كەماندا دەكىد و دەشىھاتتۇۋە رېزى کۆمەلە
كائىنەتكىزى بىرايى شۇرۇش درا، تېتىر بۇ ھەممۇ لازىھەك دەرگەھوت كە (کۆمەتىيەتى)
ھەرنىخە كەن) سەبارەت بە دىيارى سىاسى كۆمەلە، تاكىكى سەرەتكى سانگكەر دەنۋەدە
و تېزى سىن بىزى سى جىھەنپىش قەرامۇش كەردىۋە ئەمە كارىگەرى زۇزى لەسەر
ھاۋىي زۇپىرپۇد كائىن كۆمەلەمۇد ھەبۇو بىعوه رېزى.

مەلا عەلى، يەكىن بۇو لەو ھاۋىنالىدە، باشان بىرايم خەليللىش ھاتە رېزى
شۇرۇش و شەھىدىش بۇو، كۆمەلەي رەنجلەر ئىش نەھەل
بە خوگىسى ئەۋەي مەلا عەلى خەلگى دىنى كۆكەي تاوجىدە دوگان و
باتىرى يېرەمە گىرون بۇو، تەركىن ھەلسۈرانى سىاسى و رېنگخراۋەنلىق لە تاوجىدەدا
پىن سېپىزىراپوو، يەيۈەندى بە رېنگخستە كائىن شارىتىمۇدە ھەندىپك جار ئەرىنى
سەندوو، بۇ تەو تاوجىدە دەكىل
من- لە گەشتىكى (٧) مانگەي دەشتى ھەۋالىز و رۆزى ھەلاتى كۆپە
و خۇشتادەتى دەگەرلەمۇدە بېز ئەراغ و سەردانى شەھىد ئارام (١٩٨٧/٣/٢) لە
گوندى ياخىمىدر بۇوم، ھاۋىيىم دالىزى سەيد مەجيەد و شەھىد غەریر ھەلەدىلى.

به بانیه که‌ی، له مزگهونتا، هدوالی شهیدگرانی تارام مامؤسنا و هاواریان پندام
گوندی یاخنه‌مفر، ده گهونته بنازی شاهن ناسنگهران، له سر نهو شاهه همان
نایمه خوارهود، هدر هیندهی هموالی شهید تارام کاریگه‌ری دهبوو له سمرم
خوم ین نه گیرا، قولیں گریان دایگرتبه دسته‌جیش گهونته ری بُل قرعاغ، هدا
لیکولیمهوه له چونیه‌تی شهید بونی کاکه تارام بکهم، له دولغمروت و له نزیک
گوندی هماناران، چاوم به شهید ملا عملی گهوت، نیتر یادگاره کانی خهبانی
نیکنی و چاکردندهی رمنجدهران و گیشهه کیشه کاشم بیز گهوندهوه که بینجه
هاورته کی جوانیز، دل‌سوز، وشیار و له خو بوردوو هاته بعرچاوم، شهو و روزیک
بیکمهوه بونی، بیو به هاوارته کی روحی نزیکم، نیتر له بیروه‌مفر و جوانیزی (سدلا
عملی‌ایدهوه باشتر نیگه‌یشتی نهو جوزه جیاپوندهوهید، له کوچله، بانجهی نهیوه
بعلکو بدرؤش و وردناکوکی خولقاندبووی.

ملا عملی، بدره و رایبراندنی لهرکه کانی گهونته‌ی و هدا بنازی
بیزمه گرون بعرنی گردن، نیمسن پیزیمهوه بُل قرعاغ و لیکولیمهوه
دوای نهود زوری نهخایاند چاره‌نوسی ملا عملی گیران و لندان بیو
سدره‌نیحام دوای نهشکه‌زجه‌یه کی زور و بدرکه گرتیکی فاره‌مانله، بیماری له
سیداره‌دانی خنجه‌جن کرا

من، زورم لا معیه‌سته، اعم تامه‌هدل، شهید (ملا عملی) ام‌نیگه‌ی
شیعر و یادگاره کانیمهوه، باس بکهم، نه ک شنی تر،
ملا عملی، دیز به دیزی شیعره کانی جگه لوهه‌ی نهو گونجی زندانه‌هه،
سملاندویه‌تی بدهره هدر بعفره‌ید، له ناخوشتین روزگاریسته، بدهره‌هه
ده‌توانی بدهره که‌ی بیشکوئن، جگه لمه، له رووی هونه‌ری شیعر و ڈاهیانهوه
دھلیجه نهو شیعرانه، به شیعره سیاس و خوش‌هه‌ویسته کانیمهوه، هاواری عشقه بُل
کورستان و یاشنده‌گه و سدرکهون و کوچله.

وشه به وشی شیره کانی، هژتینه وریده که، هدر دلخی (ملا عدلی) فیزگهی خواهکری له زیندانده بتو تیکوشمن جندیان، تیوه بینن چون- سفره کهونکه سفر پنهان سپاره و سفری چه لاده کان له شیره کله زین بیلاوه کهی خویندا دهینه؛ بولمهولی پیشمرگهی له کانی گهشت و ماندو بونیاندا، چون به (بوکهباری) (وزعی نازی) بدرجسته کردوده چون چون دستی بطرلو نزیبی بدواورد ددکات به کله پیجده چه لاده کان. که میکن تاوا، که میکن تاسای نیه.

تیکوشمنگ، جستهی شاعر شهقاری نهشکنجه بن؛ العزووی زینائی تهناپیدا پهستناری؛ برباری له سیناره دلخی درابن. له سفر سپارهی جگهره و لدنه کاغهز وردهی ناخن خوی و هاورنیکانی، بکانه ته و پادگار و تیغهانه، که شاعیری تاسای له تازایشدا دزواره بدرههس و اجوان بیهودههود (که میشی بیز نه جووه، نامهی بتو دنی کنونکه، کمس و کلر، هاورنی توسموه)

پهش به حالی خوم زورهی هاورنی زیندانه کان تهوسای کوشهله دهناسی، نهوانهی به کیتیش دهناسم، بداینهن نهوانهی سالان (۱۹۷۶-۱۹۸۲) که خوم بربرسیاری ریکخته کان، داسته خوی کوشهله و پهشیگن زوری به کیتیش بوم له سفرانسری کورستان و عیزاقدا بتو ویزدان دهیلیمه له دوای شهدید شهباب (سلیمانی)، شهدید جمههر (کنیه)، شهدید جماله رهش، شهدید جمال تایه، شهدید ماموتا عزیز محمد محمود (سلیمانی)، شهدید دهستا نهیهه (جهلیجه)، شهدید عبدوللای تایش و شهدید سعدی قاسم (سلیمانی)، شهدید حلام جوانیز (عنهنهل - بندلان)، شهدید سلمان داود (فهیل - بندلان)، شهدید سلام عبدالرزاق و شهدید یوسف حسین (خانقین)، شهدید نهشکنجههی حمیدهر رؤستم (کفری)، شهدید محمد زنگنه (هدولین)، شهدید مارف (کهرکوک)، شهدید لدتیف (رانیه)، لهو کائنه (ملا عدلی) پش به کیک، پووه

لەو قاره‌مانانەی لە خۇرالىرىدا، ھېچىن لەو شەھىدانە و ھاۋىيڭانىڭ كەمتر نەبوبۇز
گەرچى سەركەزدایەتىن كۆمۈلە و يەكىنلىقىش نەبوبۇز بۇزىدە دەتولىم باتىم:
شەھىد (سەلا عەمل) بىرۇباوەرى چەپ و يېشەرگايدىتىن و ئەدەپىن، لە
زېنداڭىدە، كىردىن ئېزىزىدە كى، خۇرالىرى ترى شۇزۇش، بەمىش شاناڭىزىدە كى دەگىمنى
لە مىزۈوو بە كېنىش و شۇرۇشدا، بۇ خۇى و بۇ مىزۈوو توەمار كىرد بۇزىدە بە ھەقى
ئازىناوى تېكۈزىتەرنىكى دەگىمن شايەتلىقى.

٢٠١١/٧/٢

و وظایف و شانازیها

لک سینه‌مانی به کنیت نویسنده ای کورده له دوازی توپیوونه و بیکنده‌نامه و ده
و زمای زنجیره‌دیگ جالاکی جاچجا زماره‌دیگ کنیتی چاپکر دیوه، که نه گهر جی
هشتا و دک زماره که من به لام به تینکن لمو پر نامه بیعی لمپرد دستدان و هموانی
که دلش نهدوین بو دریزه بیندان و بدر دوام بیوونی
ید کنک لمو کنیانه‌ی که ماقی خوانانه شانازی ینود بگهین تم
بدر همه‌دیه که له بدر دستن تیوهی خوبی‌درایه بوریتیه له کوزی شیخه‌دکانی
شاعیری به هملوئیت و شمه‌دی زیندان (معدلا عالی).
که دلخیش شانازی بینگومان، مه به استمان نهوده شانازی به عدوه بگهین
که نه رکیکی سه رشان خوانان له به چاپ گه باندان بدر همه‌دیه کانی تم شاعیره
شمه‌دی و به هملوئیت تاو زیندانی فاشسته کان بدمجینه‌تباوه، چونکه شمه‌دید (معدلا
عالی) همه قاره‌های نقدمگه‌دهستن خه‌باتی چه کفاری نمی‌بعلکو تکونه‌تریکی
خاوند نه و قده‌دهمه بعیرشت و نه و هملوئیت کور دله‌دیه برو که دوازی ده جویی
بریاری له سینداره داتیشی، رو به روی جه‌لانه کان و دزی یه‌تی سینداره و اس.

مهربگی نداوا ناگزور مهود به سهاد ژین
ژینیک سهارم بفر دوزمن بین به پهربازین
سهار به رزیبه که پیلاوم تهیین
به سهار سهاری دوزمنه و له پهربازین

راسته ناینستا شیره کانی (مهلا عدلی) چهند جاری جاب و بلا و گراونه همه و
به لام نهم چایهی لقی سلیمانی به گیش نوسرانی کورد کلی شیر و نویسنه کانی
نهو شهدیده نعمده و نهم بفرگهدا و بیشکهش به گیانی پاکی (مهلا عدلی) و
هدموو شههیدانی قلهلم و بفرهنگاری ده کریت نویسندگارین نهم هموله بچو کهی
تیمه له نایست گهورهی شعرو بفرهده کانی شدهیدی قلهلم و به هملویست
(مهلا عدلی) ادا بیست

به گیش نوسرانی کورد / ایش سلیمانی

تصویری ۷۰۱۱

زیان ناهمای شاهید مسیح علی بادهست و خاتم خواهد

هاورنخان بعینز بینه کن سلاویکی کومنیستانه تان پیشگمکش بینه
داوانان گردبوو گوزنه‌ی به سر هاتم بنوسمده تهوا به شمرمهوه دستم دایه
خانم.

سال ۹۵۳ له دنی باریم در - تاجیکی ماوهت - قهزای شار بازیز له دایک
بوم باوکم نیوه کلری تاغایه کن که لاله‌ی بوم له گهل دومانی نر لمو دنیه
بچکوله به بسته‌جن بیوون.

سال ۹۵۴ بزم رزگار بیون له دستی ٹاغا مالمان رویشت بزم دنی
کن که - تاجیکی سورداش - قهزای توکان. نهی له جیاتی نیوه کاری به سن
یه گ توتنه‌وایمان له کرد وه همدا نیستانی مالمان هدر لمو دنیه به لعمره‌تادا
گوزه‌رمانان باش بیو بدلام نهیوونی کاسکار له باوکم به ولاوه همرودها تلوزی و
پشیوی ولات وه روزی خیزان ولای لئ کردن که له ریزی چیس جو رتباری هزار
بزم بردرین همدا سال ۹۷۶ تجه هدر بیکارمان گردبووه بزم ٹالغا (بزم حاجی برایم)
شیخ رهوف شیخ لعنتی، عارف قصره چنانی، هدر بیو چهوسانندمودیه هدستی
بزم واند

1

خاوری یا بعده قریب ترین مسیر خود را کوچه
پسرانه از نام پسران که از هشتاد و هشتاد
کوچه دارد. از هشتاد کوچه خود سه کوچه
نام دارد. از هشتاد کوچه خود سه کوچه

سالی ۲۰۰۸ میلادی بزرگوار - شاهزاد
خواست - شد که شاهزاده ایشان را بازداشت - گفتم
که نمیتوانم این شاهزاده را بازداشت کنم
لذا خواستم این شاهزاده را بفرار بگویم

نیں ۸۰۰ بتو۔ مجموعہ لہ دکھانے
کے لئے دینیں کر کر کے۔ مادیہ
بھائیوں سے۔ نہ رائے بولو گیم۔ لہ رکٹ لئے
بھائیوں سے۔ میونگیں بے۔ ستر وہ لا۔ تونہ دلخیا
ڈکھو۔ اسی نکتہ پیش کیں۔ ماناسہ اللہ یارو
دست دے دے۔ اللہ سرور نے۔ گورہ رامام ماسن جوڑ
پر قدم نہ حداوے۔ ۲۔ لہ بارم بھوکھروہ
لہ بودھا یا لئو۔ ۳۔ توں خوبیست
وہ بودھ۔ یعنی ایسا کافر جس کے لئے لہ
بیرون پھیلے اور تاریخ شرمند روپیہ
لہت۔ ۴۔ کوئی ایسا کافر جس کے لئے
درخواہ۔ قرآن میں اسی کافر جس کے لئے
تیر لاطے۔ میں ایسے کافر جس کے لئے

داوای لَنْ کردم له جن و چیزیه تُن بکُلِّه مهه به لام هدست نهتموایه تُن
 وه ک همفوو که میکه، قوئانغی نیستای نه تهوده که مان له درونه ما دروست کرد (اپر
 نهودی چویمهش زیالی تیمه بران وه چونمهش بیزورا درومت بروان نیگهن
 بیزیبار له برايه کم بگهن که نیتا له نهبوترن ب زندانیه - له گهمل نه ب بهه ک
 سک لهدایک بروین و آنه دوانه دن وه همفوو شیوه که مان له به کتری نه جن
 نهندامت وینه ی به کتريمان لَنْ که راوه نه و ناوی (احمد مولود احمد)ه)
 سالی ۹۷۷ چویه دیزی به کیدهش قوئانیش کورستانهه، نهودی به
 يه کدم ماهوستای نهزاله براخههیک برو له تامادههی کشتوكال برو ناوی فاروق
 عمر برو هدر نهوش داوای لَنْ کردن بجهنه دیزی پندک و هدر له تاونههی
 بروین و هر گیرانی به نهندام وه نهودی زاخوی ببری دایتههه بلاو کراوه نیشهه کان
 بازس برو وه ک

بروسکه، خدبات، چه کن خدبات، رزگاری ... هند وه تیمیش به لای بال
جه بنا لامان دل

له قوئانغى ئالعادىي بىزىن ھاۋىنىڭ كۆنمەلە له پارتىدا بىكخەمان بۇو
بەلام نەو كائە ھەستىم بە بۇونى كۆنمەلە نە كورد لە گەمل نەو بىرايدم ھەسپوو
ھەفتەبەگ جازىك، گۈنلە بۇونى نەو بۇ خۇيىنەتەوە ھەتا له سالى ٩٧٢ لە كۆنمەلە
رىنكس خىتن نەو ھاۋىنىش تەھىيد ھىوا عبدالقۇر بۇو ھەفروەھا شەھىد حەمد
صالح ساسام زۇر خۇى لە گەمل ماندوو كىرىدىن و خۇم بە قوتلىي ھەر دو كىان تەزانىم
سالى ٩٧٦ لە ئاوجىدى سوردىش بىكخەراوى ئۆلەمان بۇ كىرىدىنەوە و
ئەزىزلى ئىزىزلى سەردىش بىكخەراوى بەن بەخشى، منىش لەسىر و توڭايى
خۇمىنەوە بە شاتازىيەوە كارم كىرد وە كار كىردىن بەو بەرى نەفەنەوە بۇو بەلام بە
داخىنەوە چۈل بۇونى ئاوجە كە بىلەدەي بە ھاۋىنىان كىرد سالى ٩٧٦ كىتن ھاۋىنىان
سىر كىردا يەتى گېران بىكخەرى ئىمە ورەى بەردا و وائى

برو سکه، خدمات، چه کن خدمات رزگاری ... هند وہ نیمیش ہے لای بائی
چہ پدا لامان دل

له فوتاغی تماذیں بوین ہاوریس کی کوئی ملہ له پارتیا ریکھرمان بیو
بے لام نہو کائیه هستم به بیوں کوئی ملہ نہ کرد له گمل نہو برایہم هدووو
هدفتیہ ک جانیک کوئی بیوویہ خونیندیوہ همتا له سال ۹۷۲ له کوئی ملہ
رنگی خستن نہو ہاوریس شعید ہیوا عبدالغفور بیوو هدووہا شعید حمه
صالح ساسام روز خوی له گمل ماندوو کردن و خوم به فوتانی همردو کیان نہ زانی
سال ۹۷۶ له تاوجہی سوردانش ریکھراوی تولیان بیو کردنیوہ و
شدرہی لیبرسراوی نہو ریکھراویان به من بدخش، متیش لمسعرو تویانی
خونیوہ به شانلریہوہ کازم کرد وہ کازم کردن بیوو یہری نہیتیوہ بیوو بے لام به
داخلیوہ چوں بیووی تاوجہ کہ پلاوی بہ ہاوریان کرد سالی ۹۷۶ کائن ہاوریانی
سر کردا یہتی، گیران ریکھری نیمه ورہی بفردا و وای

له نیمه گهیاند که کومنله که واژی له کار هیناوه و حمل بیووه هدر
 نه ماویمدا ابراهیم حسن بیو به ناسلام و ولی تیگهیاندم که خو به مارکس
 زاله کان نهیانهوی ریکخراویکی نوی دروست بکمن منیش بدویمی جهاده نهیوه
 هاو کازیم له گهال گردن ههنا له کوتایی نه و ساله دن یوم دهر گهوت کومنله له کار
 نه که مونووه و هدر پدرانهولمده له نیش و وه ابراهیم حسن له لایعن (———)
 ناویکهوه راسیز دراوه من نه و کاتمهوه وازم لن هینان و خوم گهیانده بر لاهریک که
 شکم لن بیو له ریکخراویکی مارکس کارده کات وه دلایم لن کرد همندی شتم
 بیو دوون بکاتمهوه له یاشدا دلایم ایکرد که بدرنامهی کومنللم بتو پیدایدا بکل یدلام
 پیش نهودی نه بینمهوه وون بیو وه یاش هفتنهیه ک دهر گهوت
 که گیراوه من نهیوست رایکم چونکه وازم لن هینایوون بدلام که زانیم له دووم
 نه گلاین راسکرده دهر چووه.

نهودی که سالماندی و حاوکاره کلی بوده‌له بیون نه
 بیعت‌له تاره‌ولایه بیون که گردیان لیسیو نه خملکه زوره تندانه‌ت لیسر
 نهوانم کردویان که هم ماقمت‌هیان له گهل کردویون
 پیش دفر جیونه دفره‌وهم رزور برانه‌رم لی بهتیمن کردویون‌نهوه به‌لام به
 داخمه‌هه هم‌ویان گیران، اموانه محمد حمه که‌ریم خلیفه سفردار حمه این و
 نیهان خلیل که هم‌ست‌کیان به‌په‌ری تویاده خزمه‌تی هارکسیز‌یان له گرد
 له ذفره‌وه به‌کنم که‌س که جاوم بین که‌وت شه‌هدیه‌تازاد و شه‌هدیه شوان
 بیون له گهل هاوری مهلا به‌ختار به‌یده‌کتیان سالماندین له‌پاشان له گهل هاوری
 دلیر و هاوری شیرکو (حسیس تابو) بهوان له هم‌هو و قسیه که‌نم ناگذارن و نه‌توانن
 پرسیاریان لی بکهن (وه هاوری شیرکو لغزور شتی برایه که‌نم ناگذاره و نه‌توانن

پرسیاری

10

لَهُ وَهُوَ كَمْ سَهْلَةٍ اسْرَافُهُمْ كَمْ دَرْدَرَ
لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ حِلْقَانٌ لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ فَرَايَتْهُمْ
لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ حِلْقَانٌ لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ سَهْلَةٌ
لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ حِلْقَانٌ لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ سَهْلَةٌ
لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ حِلْقَانٌ لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ سَهْلَةٌ
لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ حِلْقَانٌ لَهُ كَمْ سَهْلَةٍ سَهْلَةٌ

لَهُ دِرْدَرَةٌ وَّلَهُ لَهْلَمَ كَعْبَاجَامَ لَكَ لَهْلَمَ
لَهَاوَرَتْ كَلَارَادَهْ لَهْلَمَ كَاهِيْنَوَامَ بَجَدَسَمَ
لَهْلَمَ قَهَادَتْ لَهَ سَرَهْ هَتَيَارَهْ لَهَ دَهْرَهَهْ
لَهَ سَارِيَهْ لَهَ بَا تَاسِمَ اللَّهَيَهْ لَهَ سَارِيَهْ دَلَغَزَهْ
لَهَ دَرَقَ سَرَلَغَزَ (حَسَنَ طَبَيْخَ) لَهَ دَارَمَ
لَهَلَهَهْ دَهْ شَهِيَهْ كَهْ لَهَهْ دَهْ شَهِيَهْ تَوَانَشَ
بَرَسَيَارَهْ لَهَهْ بَجَدَسَمَ (لَهَهْ لَهَهْ دَهْرَهْ) - دَلَغَزَ
لَهَلَغَزَ شَقَ (لَهَهْ لَهَهْ دَهْرَهْ دَهْرَهْ) - بَرَسَيَارَهْ

لئ بکمن لعو روووهه) له گهل هاویری نبرکن جووین بُو تالان بُو ای
 هاویری شهمال (شيخ محمدی باخ) و هاویری جهمال علی بایر و شهید احمد فتح
 الله پاش چند مانگیک مانهودم لعوی له گهل هاویری شهمال جووین بُو فرعان
 ماویده کیش لعوی ماینهوه

شهید شاسوار برباری ذا بجهه تاوجهی سورداش منیش خوم خرم
 نه کرد بُو نهودی بتولم سریهرشتی مالموش یکم چونکه باوکم لمسر من
 گیرابو برباره کفشم لمسر خوی حوكه درابو. شهید شاسوار له برباره کهی
 به شومن بُزووه و وونی نهین له که لاما بین بُو مدکتسی سیاسی و بین به نوینهوری
 قوتایران به لام من داواکلری نهوم قبول نه کرد چونکه دعزاکی نهوم نیشتم بین
 بدریوه ناجیت وه له مالموش توور ده که مسعود

179

دوایی ۹: مانگ باوکم پدره لا بیوو منیش له گهدل هاویری شمال جووم بزا
قمندیل و مادوهی جووار مانگ لفونی حاممهوه تیستانش شانازی بیو ماوه کورندی
زیانمهوه ده گکم که له قمندیل به سفرم برد و نوایسیوم هاوینیان له خوم رازی
پککم به تایمیتی کاک بیوشیوان و مانه و ماموستا جدهعصر و هاویری جهمال و

پاش نموده گمراخوه بتو تاوجهی توکان و لعسر بریاری هاوری به کو
حاجی سفهر و به رجز امتدادی هاوریان (دلشاد و شیخ صدیق و کاک جمال)
و شهدید ماموستا خدفور لیبرسراویش تاوجدم له نهسته گوت (تاوجهی زبلوان)
نهمهی جنی داده نهستوانی وه کو پیویست لیش یکدم چونکه هابیویته سفر
لاتهی ونران همراهی کشش ترووش هزاران گیروگرفت بیوو، تنها هاوری جمال
بیو خلوی لمپر

۱۴
 دیر اون ۲۶ مایل مارکم سپر لے سور
 پیش نہیں کیا، هادرت شریف مسعود میر
 خدا سریل رضا، حکم چوکر داشت اور
 مامن و مهتمم تھے اسے سب سوچا تو
 کوئی نہ تھا کہ وہ داکیم کہ کہ خدا سریل
 نہ کہ اُن ہادیت جامیں بخوبی میر کرد تھے [جواہر]
 خاور میں یا پر لہ مقصود میر کام بخدا سعین
 اُنکے سو شریعت و صدیق را سریت ہے خداوند
 داکیم سما و ... نعمت ۱۵
 یا من فیروز کہ راجح و میر ... مذکوہ کئے
 دعائیں میر ولد سے میر بابا بھٹا ہادرت بھگر
 میں سلسلہ نہ تھے زادہ نہ تھا اور بیوی ماں
 (ولی) میں میں میں جیوں ۱۶ میر بال) اور
 سعدی ... میرت بھوپور لغیث سر اور یون
 مان میڈم لہ لہ سنت نعمت (ماریہ خاتون) اور
 دعائیں میر بابا زادہ نہ متوالی داکیم
 پیغمبر نبی میں بھکم جو کہ دعا شور بیہ
 سعدی ... نہ کھات و قیام کہ کہ لہ اُن
 نعمت شریعت ... اُن کم گلیوں کو کھاتے ہے اور
 اُنہا ہادرت میر ولد میر میر ... میر

راینه گرفته زور زور سوپاس هاوینان نه کنم که زور خوبیان ماندو نه گرد
 بلو بلو گردندوهی کنم و گوزنیه کلش هدر نمیه کنم
 سهرهای نمیه وه کو کادنیک له سورداش نیشم نه گرد چونکه
 ناوجه که مان کانتری کنم بلو غربیب عبدالقادر نهقل بلو هاوی صلاح زور لمو
 سیانهای دواسی رازی بلو وه نامانه بلو هدر نه گدل نهوان بگهربی به لام نیمه
 وه لانبوو تهنانهت دلایی له شمهید حارف نه گرد که حیماهی تایهنتی نه و بیت
 لمو روودوه برسیار له خاله شیخ صدیق و هاوی دلشاد بگهن.

چونیه‌تی گیرانم بلو نامه به کی قر
 هاوینان (ملا علی) حسین مولود احمد

لعلی شهید مکمل

۱۸۷

پا خدگرست . دخواست سویا سر ،
هارمه بدرنه هم که روز مردم می ازد
شکر و خوبی کرد خود ای هم که شنید ناف
له سقیه آید .

صد سینه ای داده و داده که داده
له سرمه ای شیخی شکر بود که باید بروید بروید
که داده که داده برو . صورت سبیل باز از منان
سیخون .

لعلی مکمل

لعلی خود روزه سایه داده اید . ای دلی
جهد خانی ای ای داده بخوبیه . به که دلی داده
لیکه دلی که خرم لفوس داده بخوبیه نهاده
دانی ای ده سه تیره داده شکر ای دلی داده
ای بی بی دلی داده بخوبیه . دلی داده بخوبیه
بر سایه خانه شیخ بخوبیه ده عالی دلی
دلی . دلی دلی .

پو شیدت چهارم شیخ . دلی دلی
ده داشت اید (ملوک) دلی دلی . دلی .

لاده عی شهید ملا علی به شهید دلشداد

همیشت باش

هاوری زور زور خوش بستم کاکه دلداد
سمره تا گهر متین سلاوی کوچولیسته پیشکمش بسته هیام خوش
و شادی و بدخته و دریته ریز و سلام هدیه بخ همسو هاوریان وہ نیشمرگه کلن.
جاوه کم ناصوی یه ک یه ک تاوه کالیان بتوسم بخ خوت وہ کیل بخ یه ک یه ک
سلاوی منیان پیرابگه یعنده به ماموستاکالیش هدمووبیان، هاوری کیان ناصوی
دورباره‌ی جوانی‌من گیراندان چند شنیگت بخ بنووسم:
حاله شیخ صدق تهزائی چون من و هاوری مارف وہ هاوری جمال لی
یان جایروینه وہ عملی باپر تهزائی چون هاوری مارف له گلم هات وہ بوجی،
له همانلارن جماعه‌تمان به جنیشت نموده زیوی مایندود، باش نیوهرزی

له سیسته باش

ها و برعهای نقر نقر فتوته و پیشم
 چاهه دلخواه . سه نهاد گه صوره مسخره
 کو سوپیتاهه ته بیکدهش بیتی . همین
 فر شنیده شاده و بده همه در بیته . بیکده
 ساقدم همه بیه بو . همه عدو همه سعد شادیه
 و همه بیتنه گه گام . چاوه کام نا همه در
 بیکد بیک ناوه همانه بتو سرم بتو فوت
 جه کل بده به لع بیک سلیمانیه حسیار
 بیت یا بگه بیه نه به ماموت گانیش همینه
 هاریت گیام نعمه و فه ده باره مسیونیت
 هی اغامر چه نه خلیلت بو بیور سرم
 حاله شیخ همدیهم نظرافت چوئم مهد
 هادریت هاریت خیام همیا سود بند و ده
 ده هادریت همیال همی بایزیره رانه چیزیم
 هادریت هاریت له گه نم هات ده بتویی .
 لجه ناریم همیانه همانه به جن هشتیت
 شهوله نیزیکه هایینه ده . باش شیوه رتوی
 سه

تصویر دلکش تاریخی

دوایی به ریگایه کی نهادیدا رؤیتین به بین نهودی لابدیهند هیچ دنیه ک چووین
بتو مالی خومان دوو شهو ماینیمود. انجا هموالمان نارد بتو خالی شمهید مارف و
هات ود بریارماندا روزی جو منه ریکھوتی ۱۷۲۱ له قازان چاووری عسزی برای
مارف بین به شکم کمس و کاریشیان له کمل خوی بینیش. هدر لمو دوو روزهدا
خملک زور هاتن بتو دیده نیمان. لموانه یه کیک له لایمن نوری حاجی گورون
قهره چه تازیه ود که له لیزنه سفر کفریه کائمهوه هاتیبوو بتو نهودی نهندامنیکیان بینیش
و تیمه رهوانه‌ی بکدهن بتو مه کتمبی میاس لدمهر نه و هاتو جزو زوره بریارماندا مالی
خومان بدخته‌یان و چووین بتو کرده بتو مالی ختر قادر با پیر

مردیں نہ ہے پیشا بھگی نہ ہیں دا رقر مندیں
 ہے بیٹ نہوں ہے عزیزہ بنیہ ہمیڈیں بیٹ ہوویں
 بخیانی فتوحاتم معصیت ہو ما نینہ ہو، ابنا
 ہر اقسام نار در بڑی فائی مدد ہیں ہار جو

 ہاتھ دے سپریا رسامہ دا سعیں جو بھی
 یکھوت ۲۰۰۱ د تازا م ہادی پر قبض
 ہوئے براۓ صاف بعیہ بے شام کہ سو مر
 گا پیشایم لگھوں فتوحات بھیں، ہدے لہو
 دھوکے زرہ دا ہدالٹ نزور ہاتھ سو
 دیکھ دنیا م، لہو اونہ پیتلائی لہ زیریم
 نویں حاصل گئی وہ قدرے چنانی دیکھو کہ
 کہ لئیں ہے کہ زیریم نہ ہا تیوو بڑ
 کہ حومے کہ ندا تکیا م ہمیٹر خرائیقہ
 پیوڑا نہ بے بلکہ یہ بڑا کہ لئے ہے سیاہ
 لھبھر لئو ہاتھو چو نزورہ سپریا رسامہ دا
 حاٹ فتوحاتم بیٹ ہمیٹانہ ہر ہوویں بڑ
 کرڑہ بخیانی هند تاریخ پاہیز

(۷)

بهایی زوو هدتا دنیا رووناک برووهه خودم بیوم له یانسان هاتمهوه زوور.
 نانمان خوارد و هدتا سمعات (۱۰) هیچ ریوی نهدل انجا زئی خود به پله هان
 دوویی جهیش له جانمهوه هاته خوار، هدهتا تیمه ههستان و هاتینه دهرگا یز نمهوهی
 دهر چین و وقایان گهیستونه ناویدی. نیمیش می نمهوهی هیچمان لئن به جیعنیش
 دهر چیزین و چوبینه ناو چتاره کانی بمناودی به هنوانیس گهاراین.. پهک دوو
 کمس کوزهیی له ناو چتاره کان بیون. لعیدر نمهوهی خویان بتر باریزین لعوانیش
 رهت بیوین و نامیوز گاریمان کردن که فسه نه گفتن.

بیان نور حدا

مغلی بروبال جو دھر س بروم لہ
 پاشام طاعم حرم زور نامہ فرارو
 حہ تا سمانت (۱۰) ہیج مرعوت
 نہ دل اجنا لف فدر بیہ لہ هات
 حوق جھیش لہ جادہ و ہاتھہ موار
 ہتائیہ ہتایہ و ہاتسیدہ دیا
 بتو نہ عویں فہ بھیہ خود تایم کہ ستونہ
 ناودی۔ تکھے شر بہ لیں دھریں حییا
 لیں بھجیں بھقیں دے بھور نیہ و بیونے
 ناویناں لف بہ رناؤروہ کہ ہیوسی
 دلہ بیاںیہ۔ بیک دوو کہ کسی کرڑہ بی
 لعنار ہیناں ہام بیویم۔ لہ بہ رنکھوہی
 فرماں بتر بیار تک نہ لہ دا سنسی پرہت
 بخ دیسر لیا من مگا رسمائہ کر دلہ کہ ترہ
 (۲۶) ————— نہ لہ

شهید مارف ووتس جی بکهین ووته بازآتین جهیش کوئی نه گری
 له لایه کمهه سمرجهمان دا جهیش نهاده دهوری چم و یشه لاته که بگری و
 تیمش به خیرای داگهراين زوری نهابوو بگهینه ناو بهله چهاریکی گهوره له
 دواوه بانگیان گردین هیچ تاورهان لئن نهدانهوده گهیسته سمرجهم و یهی نهوده
 نهوده بری چمهه که سالان بهله چهار بروهه مسال بریوویان هرچون برو خومان
 گهیانده جوگایه کی قول و بعدهو لای چدرمه گا رؤیشتن دیمان یشههههان به
 مخاور گبرلود شهید مارف ووتس با خومان بکوزین منش ووتم با جاری تمه
 لموان بکوزین که زلیمان دهرناجین نهوسا

شه همیز ماغه معت جو بکه به حدتم با
 برا نیمه جه بشن کوئن لک گرفت له لایه لجه
 سه - نجات داده بشن مجھ هات درود
 پور پیشہ لذت داشت بگرفت و نیمه شر
 به فرا غی دا گیا به شفایه نهاده بود
گله نیمه ناویه له چنان ریسی گهوده له دوا
جه سانگیانه تردیه بیعنی ناویه سامان
 نهاده عده گهستینه سه - عدم و
 په - پنه و ده - لک در جه رکه جه سه که
 سانگیانه بدلہ چنان بحد له مسان
 سیر پیو سایم هه - چو ده سور فرقه اس
 سه سانده بوچایل خول و بدره و
 لانه جه بعده مخالق استینه دیامه
 پیشنه سانده به عقا ور گلروه شه همیز
 حافظه درود با هتو ماده بکرنده منی
 حدتم با جارت نیمه لعظام بکوتیه
 که زانیا مده سانچونه لکه ساز

هرچیز له پیشماندا بروو دامنه بدر سالیه تینجا بدرهو دواوه گهرایندوه شوینی
 قاجمان زور به ناشکرا دیار برو لعلو جوگاکه حقیبه کانسان شاردهوه بدر له
 جوگاکه دل کهمنکی تو روپشنن دیمان دواوش گیراوه و بعروه روومان دین
 وه هدتا دنی داکره که نمسک دهیتهوه به تدقه کردن خومنان گهیانددهوه قدرانشی
 چمهه که و ویستان بیمینهوه برو جوگانی ناشن طایق (له گهر بگهیشتینایمهه
 نهوي دهنده جوین جونکه برو دهگاهه ناو جناره کالش گولجه و کوکه) به لام
 هاوری مارف ووتی ما خومنان بخهیته زیور تیور کهوه گهراین هیجان نه دوزیمهوه
 ناجار بدرهو جوگاکه ملعنان له چشم

هر جی له پشماده بیو ما مانه به رسالت
 پیغامبر دعا و دعای ده اینه درو. سوتون
 عاصمه تحریر نه دیار بجهت له دلو
 جو گا که هد خبیه ۳۰ عامه شارده و
 هد له جو گا کعدا. که منکر فرسته شده
 ده مانم دعا و دشکنی و دیه رسالت
 پیغامه دلیله و ده تا دل داشته ده
 ته سلط و ده پیغامه به ته قه کردیم
 هزمانه که یاد نه ده قه لایخ هیمه ده و
 رسالت بیه رسالت بیه موچای
 لایخ فایمیق (له که) - گله پیغام
 ته عرف و رسالت بیه رسالت هیوه که
 پیغامه ۳۰ ناخ خناره باز گولیمیه و
 کوکه (به تزم) هایت عاری و دلت
 با غریمه مه بیه تیر تحریمه و
 گله را بیه هیما و نه موزع بیه ده
 ناچا - به رسالت جو گا که علامه لهم

۱۷۱

نا نهمان زانی چمه که هیندہ قوله به تفهنجمه نقوم بیوین، تفهنجکه کامان که وته
 گومه که و تیمهش به پله خومان گهیاندہ قهراوغی ثاوه که، ثاوه که قوراو بیو
 خومان له ثاوه که دا نقوم کرد هه تا ملمان له دوروهه چاویان پیمان که وت بیمان
 هاتن و تهقیان لیکردن من سهرم بریندار بیو انجا هاوارمان کرد تسلیم به
 خیال‌الدعا هات بلیم به کویخا برایم مان ووتنه تسلیمان بکاتمهوه. له کاتی لیداندا
 به توندی هاوارم نه کرد بیو نهودی هاوری مارف تئی بگا، به لام ووتیان نهی
 بیو راتان کرد وتمان چاوه‌بی کویخا بیوین و خدلکمان دیوه و ووتیانه چهیش
 نه تانکوزی، ووتیان کی بیو ووتیم نازانم ناوی جی بیو به لام به ره نگ نه پیناسمهوه.
 منیان برد

بۇ ناودىنى كىزە و خەلکىان كۆكىردىو ووتىم بە كوردى پىرسىارىيان لىنى تەكەم تەلىم
 كىن ووتى راکە. زابته كە ووتى باشە منىش بە كوردى كەوتىمە قىسە كىردى و تەو
 ئىقادەيەم پىراگە يەندىن كە حازرم كىرىبوو بۇ تەوهى تەوانىش بە كونخا برايمى
 راڭىدەن و لە ئىستىيخىارات دىفاعمان لىيكتات. (

دیوانی شہید مغلبی

بُو نادِر مکی کر رہا و فہ لکھا ہے کو
کر دے جو سعَت بہ کور دیت پرسنار ہے
میں نہ کنم کوئی حق پڑا ہے۔
ما بھکہ حق با شر منیش بہ کور دے
کوئی حق تھا کر دے کوئی حق پیغام ہے
میں راگہ یا نہ کہ ہائیم کر دیوو خ
کہ دی کی شہزادیش بہ کوئی جلیسی
پر ادگھے یہ نہ مو لہ استغفار است
دینا عما نہ لے بیانات۔

— (A)

ههه لهناو چمهه که منیان پشکنی (۳۷۰) دینارم بین بورو (۳۰۰) ای له
 سلیمانیه وه هاتبوو ۷۰ دیناری (نه سریه) اسم بین مابوو عه سکه ره کان بردیان له گهله
 ده فتھریکی تمنزیمیه کان وه ده فتھریکی جاسوس و پیاو خراب. اعتراضی من به
 زوری له سه رهوانه بورو که زانیم رایان کردوه. رهوانه‌ی له گهلهما بعون هه موو
 ته بیریه بعون چونکه هیج شتیکم له سه ره ووتون و ته عزیزی هه موویانم خسته
 سهر خوم،

.....
 بدلام تکام وايد محاسبه‌ی (..... و) بکهن چونکه دلنيام
 قسه‌ی رهوان وای له حاکم کرد موئبه دم نه کات و برباری خنکانندم بذات.

هاوریت مهلا عملی

(۱۹)

له رله ناو پرده ده مسایل بیت لش (۲۷، ۲۸)
 دینارم بی سود (۲۰۰) که له سدیما نیمه و
 هاتسوو لا دیناری آنہ سریمه ^{آخوند}
 عابود عه مکبهره؟ نه برویام له گدل
 ده خانه رئیسی نه مز عیمه قائم خود ده خانه رئیسی
 ها سوس در پیاو فرازه. اخترانی صور به
 ز خوارکه له سه رئیسی نه سود نه لایهم پایانه
 کرد وه، فنه خواهی له گد تیام بروند هدو
 ده سریمه بروند پوکه هیچ حقیقیم له سه
 آه در آنها و نه نخز بیس الله هرو باریم خانه
 صور خرم

به لذم دیلم کند. یه حواسه بهی
 کله نم
 چونکه دلخیام فرسنگ نه خود ای الله نام
 مرد خوش بدم نه میست و سریاری دنیا نام
 بد است.

ها و بیت عده ۶۳

کورتهای ژیانی شهید حسین مولود نجفی

(مهلا عالی)

به پیوندی (نجفی نجفی مولود) ای برای

سالی ۱۹۰۳ له دنی بدربردی ناوچه‌ی ماوهت له گەل ئەحمدەدی برايدا له دایک بون. (ئەم دواندیه ئەوهندە له يەكتى چون كە وينهی يەكىكىان بۇ ھەردوگىان بەكار ھاتووه.) سەرەتاي سالی ۱۹۰۸ چوندە دنی كۈكە له ناوچە‌ی سورداش، سالی خویندى (۱۹۰۹-۱۹۱۰) چوونەتە قوتابخانە‌ی سەرەتاي و سالی (۱۹۱۷-۱۹۱۸) چوونەتە قوتابخانە‌ی ناوەندى (وەتەن). حسین مولود سالی خویندى (۱۹۷۲-۱۹۷۱) چۈتە ئامادەبىي سليمانى كوران بەشى تەدەبىي و چۈتە رېزى رېكخستەكانى (ى.ن.ك) و (پ.د.ك) و (پ.ش.ك)، بەھۆي بىروراي پېشکەوت خوازى و چالاکى و جموجۇلەكانى له پارتى دوور خراوهەتەوە و ھېشتا قۇناغى ئامادەبىي تەواو نەگردىبوو كە پەيوەندى كىرىدىبوو به ئەلقە رۇشىپېرىيەكانى كۆمەلەوە و دواتریش بوبو به ئەندامى كۆمەلەي ماركسى لىنىنى. سالی ۱۹۷۴ وازى له خویندىن ھېنباوه لمبەر بارۇدۇخى ناھەموارى نەو كاتە و گەراوهەتەوە بۇ كۈكە و له ناوچە‌ی سورداش كراوه بە لېرسراوى رېكخراوى (تۈلە)، لەسەر دلواى ھاۋىپىانى گەراوهەتەوە بۇ سليمانى و درېزەتى بە خویندىن داوه و قۇناغى ئامادەيشى تەواو كردىووه و له بەشى كوردى ئادابىي زانكۈزى سليمانى وەرگىراوه و له و ماوهەيدا زمارەيەكى بەرچاو له ئەندامان و سەركەدايەتى كۆمەلە گىران و

دیوانی شهید محلل

کاروباری ریکخستن و چالاکیه کان سست بیون و ئەمیش پەیوهندی پچرا و ناگای لە گۇرانىكارىيە کان نەما، بە شىوه يەكى وا واى زانى بىو كۆمەلە حەل كراوه، بۇيە كەوتۈتە سوراغ كردىنى ئەنجامى كۆمەلە و دۆزىنەوهى هاورييان و هەولاند بۇ دروست كردىنى رىكخراوىنى نوي. دواتر ھەستى كردووه كە كۆمەلە ھەر ماوه و ئەوهى تازە دروست ئەبىت رىكخراوىنى ترە، ئىتىر چالاکیه کانى كەم كردىتەوه و ھەر وەك ئەندامىكى سادە لە رىكخراوى رەنجدەران دا ماوهەوه و بەر لەوهى بە هوئى كۆمېتەي شارەوه پەیوهندى بە كۆمەلەوه تازە بکانەوه، رىكخراوى رەنجدەران لەلايەن دۆزمەتهوه ھەستى پىڭراوه و زورىي ئەندام و لايەنگرانى ئەگىرىن، ئەۋىش دىسانەوه و بە تاچارى لە رۆزى ۱۹۷۷/۰/۱۱ خۇيىدىن بەجى ئەھىلىت و ئەچىتەوه ناو رىزى شانە چەكدارە کانى كۆمەلە.

پاش چۈونەوه ناو كۆمەلە ئەنېردىتە خولى كادىرلان و بەسەر كەوتۈمى خولەكەي تەواو دەگات و لە ناو ھەقائەلە كانىدا بە كادىرىي جەماوەرى ئەناسىت و ناوى لى ئەنرىت بە (مەلاعلى) و ئەكرىتە لېپرسراوى ناوجەي ژيلوان سەر بە قەزايى دوكان.

رۆزى ۱۹۷۹/۱/۳۰ بە دەسىسەي خۇفرۇشان، رېزىم لە دېنى كىرەزەي ناوجەي سورداش لەگەل دمارف دا دەسگىريان ئەگات و ئەنېردىن بۇ ھەيئەي خاصە لە كەركوك، رۆزى ۱۹۷۹/۱/۶ بېيارى لە سېدارەدانى بۇ دەرئە كرىت و رەوانەي زىندانى موصىل ئەكرىت و پاش نزىكەي مانگ و تىويك لەگەل (ئەلوەند عومەر و عەلى عال) دا لە شەھى ۲۲ لەسەر ۱۹۷۹/۷/۲۲ لە سېدارە ئەدرىن و شەھىد ئەكىن.

دا يكى شەھىد مەلا عەلى، ئەو رۆزانەي ئەچوو بۇ مواجهەي كورەكەي،

قایل بیونی خوی بهرامبهر هلبزاردنی ته و ریبازه‌ی کوره‌که‌ی و هاوریکانی
دھربیوه و دلخوشی زیندانیان و کھس و کاریانی داوه‌تهوه و کاریکی وا جوانی
نواندووه که نازناوی دایکی شه‌هیدی بی بدریت.

شه‌هید ملا عدلی له کاتی بردنیدا بُو به‌رپه‌تی سیداره به مهلاکه‌ی و تووه
به ته‌لقینی تو رازی نامه چونکه هر نیوهن که قه‌لچوی نازادیخوازان ته کهن.
له دوا مواجهه‌دا به‌تائیه کی به‌دهستهوه بیوه و به‌کھس و کار و هاوریانی
و تووه نه‌زانن نه‌مه به‌تائی کنیه؟ نه‌مه به‌تائی شه‌هید مامؤستا عهزیزه، تائیستا خوم
به به‌جینماوی کاروانی نه‌زانی، به‌لام تائیستا به‌خته‌وهرم که به‌تائیه که‌ی ته و من بنسی
نه‌خهوم لیم مه‌علوم بیوه که راسته من شوین بینیه که‌یانم و نه‌گردوه و دلنيام
له‌وهی بُو رویشنن به‌ره و تاسو جی نامینم و نیوهش به‌ریزینه له‌ناو کاروانی کھس
و کاری یه‌کتریدا جینی خوتان چوْل نه کهن.

زوریه شیعره کانی نه‌م دیوانه‌ی له ماوهی ته و شهش مانگ و نیوهی ناو
زیندانی موصل دا نووسیویه‌تی ناردویه‌تیه دھردهوه، جگه لھم شیعرانه‌ش چهندین
نامه‌ی شورش گیرانه‌ی ناردوته دھردهوه بُو هاوری و هاوسمنگهر و ناسیاوه کانی
که تیایدا داوای خوراگری و دلسوزیان لئی نه کات و داوايان لئی نه کات ریزه کانی
گھل و شورش پته‌وتر بکهن دوا تکاشی له هاوریکانی کومه‌له هر نه‌وه بیوه که
ریبازی شورشگیریتی ون نه‌کهن و له کھم و کوریه کانی ببورن.

نه‌حمدہ مه‌ولود

۱۹۸۱/۱۲/۳۰

نیوزه‌نگ

نازهنهین حمسن سالح برازنە شەھيد مەلا عەلی وائى بۇگىرلارىنەوە

نازهنهین حمسن سالح لە دایکبۈرى سالى (۱۹۰۳) يەو خىزانى شەھيد ئەحمدەد مەولۇد و برازنى حسەين مەولۇد (مەلا عەلی) يە. تەلىت باوکىم پۈليس بۇو لە بەغدا مالماڭ لەوئى بۇو، خوشكى ئەحمدەد زې دايىكم بۇو، كە لەتاو گەرمائى بەغدا چووين بۇ كۆكە، پاش يەينىك من خوازرام بۇ ئەحمدەد و خوا مندالى داو كارمان زۆر بۇو. كاڭە حسین ھەميشە ئەيىت نايىت ئەم ژە بچەوسىتەوە و ماندوو بىرىت، كە ئەحمدەد منى خواست، وتى با پىشەكى يېت بلەم من و حسەينى يرام تەلەبەين و سپاسىن، حسەين لە گەل نەنكى لە سليمانى و لە گەرەكى شىخ محى الدین نەزىيا و ئەحمدەدىش لە داخلى بۇو، بە هىنلەكە فرۇشتەن و فەقىرى بەرده و امىسان ئەدا بە خويىندە كەيان. ئەحمدەد گەيشتە سانەوى زەراعە و تەواوى نەكىد و لە دائىرەي زەراعە دامەزرا. كاڭە حسەينىش گەيشتە بۇلى دووى كلىيە ئاداب، بەشى كوردى زانكۈي سليمانى، رۆزىك گەرایەوە بۇ كۆكە وتى لەوانەيە من خويىندەم بۇ تەواو نەكىت، ئەحمدەد نەقلى ناحىيە ھېرۋە كراو پاش چل رۆز ناردىيان بۇ دەرەوە بۇ ئەبۈغرىپ و كە گەرایەوە وتى ئەم جارە ژەكەم و سى منالە كەم لە گەل خۇم ئەبەم، ئە شەوه كاڭە حسەين قەرارى دا واز لە خويىندەن بەھىنەت و بە ئەحمدەدىشى وت ئاگات لە خوت يېت، بەيانى كەمى كاڭە حسەين خواحافىزى كرد و رۇيىتەوە بۇ سليمانى بۇ مالى مامە سليمانى لە گەرەكى مەجید بەگ، ثىتە لەوئى سوراغى وەزعە كەمى كردىبوو، زانبىووى كە ناوى

ئەویشى تىايىه، بۇيە گەرايەوه بۇ كۈكە، شەو شەھيد (ياسىن حاجى تانى) دووجار
 لايتى سەيارەكەى لمبەر مالە كەماندا ھەلکىرد و كاڭە حسەين و تى ئەوه بە دواى
 مندا ھاتۇون و ئىتىر رۈيىشت و ماوهىيە كى زۆر ئاكامان لىنى نەما. رۈزىك لە گەل
 نەسىنى دىشم چووين بۇ بىزازى نىسک، كە ئىوارە گەرايەوه خانمى خوشكىيان
 ھاتىبوو، دىلم داخورپا و تم خېرىھ و ھاتۇويت؟ و تى تالبى حاجى موشىر گەبەبى و تى
 كە تەحمدەد لە گەل سى عەسکەر و ئىنلىكبات دا بىنیوھ و تەحمدەد كەلەپچەى لە
 دەستا بۇوه و تالبى بانگ كردووه، و تووېتى دوو دىنارم بەرلى، كە تالب لىنى نزىك
 بۇتهوه بىسى و توووه من پارەم ناوىتى، بەلام بېرخەبەر يە مالەوه بىدە. چووم بۇ فرقە
 و نەمن و حامىيە، كەسىك بىش و تم (لە گەر بىت خۇشە تەحمدە بىبىنیت ئافرەتىكىم
 لە گەل خوت بۇ يەھىنە) و تم تەحمدە ئىعدام كەن، تەحمدەد ھەر ناوىت، لە گەر بۇ
 تەو بىبىنەنەن من ئافرەتىكى كورد سەر شۇر و رېسوا بىكەم، گەرامەوه بۇ كۈكە.
 دوو مانگى بىن چوو شەۋىك گۈيىم لە دەنگىك بۇو و تى بىرائىن و تم كاڭە
 حسەين ئەوه تۈزى؟ و تى هيپاش قىسە بىكە، جانتايەك و دەمانچەيە كى بىن بۇو كە
 خالە برايمى لە كاتى بۇون بە پېشىمەر گەيدا بۇيى كىرى بۇو. و تى بىستوومە تەحمدە
 گىراوه، تەگەر لە سەر من گىرا بىت ئاسانە بەلام تەگەر لە سەر خۇى گىراپتى
 ئىعدامە، منىش خۇم نادەم بە دەستەوه چونكە كەسمان بەرتادەن و ھەر دووكمان
 كەشىف بۇوين.

رۈزىك ھەۋىرم شىئلا بۇو، تەماشام كەد لە سوسى وھ عەسکەر ئەھات و
 دابارىن بە سەر مالە كەماندا، كەندووه كانيان ھەلرلىشت و چى كىنپ ھەبۇو دەريان
 ھىننا و لە گەل تابعەكەدا بىردىان، خەزورم لە سليمانى بۇو، جوابيان بۇ نارد كە

نازهین حسمن سالح و شهید ملا عدلی

نه یه تهوه، به لام نه و گه رابو وده بُو کُوكه و گرتیان و بر دیان بُو دوکان و دوای نه وه
 چهند گه راین به دوایدا هه والمان نه زانی، دوو مانگیکی پی چوو جوابیان بُو هینام
 که داوای منی گرد وو، منیش دهستن جل و نهختن تریم بُو برد، حاجی مه ولود
 جله چلکنه کانی بُو ناردمه ده ره وه و بهینیکی پی چوو جوابیم بُو هات که بچمه
 نه منه کونه که مواجهه هی بکه م. چونکه و تبوبیان نه وانه هی له سهر هاو سهر و کور و
 برا و باوک گیراون رهوانه هی جنوبیان نه کهن، نتجه چووم بُو سجنی سه ره وه بُو لای
 خه زورم، و تی به حسنهین بلین خوی ده رنه خات و ناگای له خوی بیت و هه والی
 نه حمده دیشم بُو بینین. هه شت مانگ بُو خه زورم گیرا بُوو، جوابیم بُو هات بجم
 بُو مواجهه هی له سه ماوه، پیش نه وه چوومه نه بوغزیب و مواجهه هی نه حمده دم گرد
 وزانیم که موئده ده حکم دراوه و پیتچ هاوریشی نیعدام کرابوون، که سجنه کان
 هاتنه ده ره وه نه حمده دم نه ناسیمه وه، دایکی سی منالی بُووم، ره نگ زهد و لهر و
 لاواز و سه ررو تاوه بُوو، تنهها به ده نگیا ناسیمه وه. و تم بُو وات لیهاتووه؟ و تی له
 هه یه هی خاصه هی که رکوک زور تعزیسان داوم، به لام له نه بوغزیب حالمان
 باشتره. نه حمده و تی: نازه نین تو نازادی وا زمان لی دینیت که یفی خوت، منالی بُو
 جنی دینیت ههر که یفی خوت، و تم بُوچی نه قسانه هم له گه ل نه که بیت؟ تو باوکی
 مناله کانی منی و هه موو بیاویک به باوک و برای خوم نه زانه. نیتر تا حکومه ت
 عه فواته که هی دا سی سالی پی چوو، هه موو جاریک نه چووم بُو مواجهه هی.
 کاکه حسنهین لمو ماوهیدا له قدن دیل پیشمه رگه بُوو، ماوه ماوهش
 نه هاته کوکه و سه ردانی نه کر دین له مالی ناسکولی خوشکم نه بُو له چه می
 کوکه، له وی در که که زور چر بُوو وه کو مزراح شوین در که که مان بُو هه لکولی

لیوانی شهید مغلوب

بوو، کزیشمان وه کو دهر گا نه دایه وه به بەردەمە کەيدا. نیتر هەموو جاری بە ناوی حاجەت شۇرۇنەوه نان و چاو ھەوالمان بۇ نەبرد. ئىنجا كەوتىمە گۈزىنەوهى كاغەزى نېوان نەحمدە و كاكە حسەين. كاكە حسەين كاغەزە كانى وەك چىلىت نەپەچايە و من كە نەچۈوم بۇ مواجهە ئىتكەللى چىلىتى ترم نەكىد و لەوى نەمۇوت نەحمدە ئەم چىلىتەيان زۇر خۇشە.

خۆم زەرعاتىم نەكىد، جاريکىان كاكە حسەين، دلشاد و حەممە رەزاي لەگەل بۇو (كە ھەردووکيابن خۇى تەنزىمى كىرىبۈون و ھەردوو كىشىيان شەھىد كران) نەو دووانە ھەردووکيابن يارمەتىيان نەدام بۇ شىرىت لېدانى توتن. بەلام كاكە حسەين نەيىھەۋىرا خۇى دەركات.

جاريکىان كاكە حسەين دوو سەعاتى بە دىيارى بۇ ھىنابۇوين يەكىكان بۇ حەسەنى براى و نەوي تىريان بۇ من. كە چۈوم بۇ مواجهەى نەحمدە، وتس نازەنин ئەم سەعاتە جوانەت لە كۆي بۇو؟ وتم نەوه دىيارى كاكە حسەين، وتس سەعاتە كەم نەدەيتى، وتم موبارەكت بىت. پاش بەينىك نامەمان بە بەرىدا بۇ هات باسى سەعاتە كەم تىيا كىرىبۈو كە موشكىلەى بۇ دروست كىرىبۈو و تويانە ئەم سەعاتە ئىرانىيەت چۈن دەست كەوتۈوه؟ كە چۈوم بۇ مواجهە لىيان پرسىيم ئەم سەعاتە ئىرانىيەت لە كۆي بۇو؟ وتم پارەم بەنى سەعاتان بۇ بەھىنەم، نەو جارە ئەحمدە داواي رەسمى ھەمۆمانى كرد و بۇ جاريڭى تر كە چۈومىدە رەسمى ھەمۆيانىم بۇ بىردى و رەسمى كاكە حسەينىش بۇ بىردى.

بۇزىنگ چۈوم بۇ سليمانى، دشە كەم وتسى حسەينى برازام گىراوه. شەھىنگ بەر لەوه بە كاكە حسەينم وتس نەچەم بۇ مواجهەى نەحمدە پارەي ورددەي دامى

وتی نهمه بُو تاسو، وتم وه لَّا نهیهم بُو نهحمد چونکه لهوی له حانوته که شتی
بی نه کریت، پیشم وت له چهمه که مهمنه رهوه چونکه چاله و ناگات له هاتنی
جهیش و جاش نایت. بهلام نه و به قسهی نه کردم و بُو بهیانی له گهله دمارفی
برازای عهلى بچکولدا گیرابوو. نیتر رنگهی موسليشم گرتنه بدر و ههموو جاریک
نامهی پیا نه نارده دهرهوه و نهیوت برازن نهم نامانه باش بپاریزه تا نهحمد تازاد
نه کریت، با دواتر له چایی بدان.

چووم بُو لای نهحمد نامهی کاکه حسهینم بی بورو، نهسرینی خوشگی
تاریخه کهی گوری، چونکه کاکه حسهین دوو روز بُو گیرا بورو. که بردم نهحمد
وتی نهم تاریخه بوجی گوزراوه؟ وتی من خهوم یفووه بینیوه و تویهه تی قاچم دیشی،
نهوان دوانه بروون، به تازاری یه کتریان نهزانی.

گهرامهوه چوومدهوه بُو موسُل، کاکه حسین وتی نه مجراره جگدرهه بُو بینه
با له سهر سیمه کانی نامه بنوسم و نهیت بُوم به ریته دهرهوه و بشیان پاریزیت.
من زور بیتاقهت بُوم (بی پاره و به گهرما و به سی کهسی سجن
کراوهوه به خهзор و خهسویه کی ههناسه سارد و سی منالی خومهوه) وتی برازن
خهبار و بیتاقهت مهبه، خه لکی یه ک کوری نایت، دایکم شهش کوری هه یه
و چواری ماوه.

دیسان چوومدهوه نه بورو غریب، نهحمد وتی تو خوا نازهنهن راستم بی بلنی
حسهینت دیوه؟ وتم یدو خوایه بیزی کاکه حسهینم دیوه. (سوینده که که نه نه که
چونکه له سجن بینیبووم.)

صابر کوکه بی گیرا بُو نه و بُر بُو چووم بُو لای وتی نهیت بچیت بُو

دیوانی شهید مختاری

موسل، بهیانی زوو چووم بُو نهبوغریب و گهرامهوه که بُو سپهینی بچم بُو موسل.
وتیان مواجههی موسل پیش خراوه، به پله چوومه نقلیات، سهعات شهشی
نیواره بُوو، له سهیتهره که رینگهیان نهدام، زور پارامهوه و تم ثاخر مواجههمان
ههیه له موسل، نیتر نیز نیان دام، گهیشتمه موسل لهوی دایک و باوکی شههید
نهلوهندم بینی، نهوانیش چاوهروانی چوونه ژوورهوهیان نه کرد، پیان و تین، تا
سهعات حموت چاوهروان بن. (وهره روح بُو دهرناچیت چاوهروانی نیعدام گردنی
کهس و کار بکهیت). سهعات حهوتی نیواره دهرگایان لی کردنیهوه و چوونه
ژوورهوه. نهلوهند دلی به کچینکهوه بُوو به کهڑالی خوشکی وت بُوچی وینه کهیت
بُو نه هیناوم؟. عهلى عال مواجههی نه هاتبوو، کاکه حسهین و تی بران بنی
من هاتووم بُو مواجههی نهوا با له ژوورهوه بینه دهری، نیتر ههموویان هاتن و
منیش عهباکهم بُو راخستن، و تی عهبامان بُوچی بُو رائه خهی پاش نیوه نه گرینه
زیر گلهوه، جهلاده کهی پشان داین و و تیشی عهلى بیست دیناری پیه بُوی
بهرهوه بُو مالفوهیان و و تیشی که من نیعدام کرام تهرمه کهشم بُو ماوهی حموت
سال حیجزی له سهره، به لام که کورستان نازاد بُوو هه رچونیک بیت یمهنهوه
وهسیه تیشی کرد که کراسی روشی بُو لهدر نه کهین و شفیع بُو نه کهین، نیتر
خواهافیزیمان کرد

کاک عومه ری باوکی شههید نهلوهند و تی من نارؤمهوه چاوهروان نه بهم
بزانم تهرمه کانتان بهرهو کوئ نه بهن، نیتر تهرمه کان له تهله عفره نیز رابوون و
ناسیبوونیهوه و نیشانهی کردبوون، چونکه قهبره کانیان زور قول نه کردبوو، چهند
جاریک چوین بُو سهرقه بران چوونه که شیان پیرهوا نه بینین و مهمنوعیان کرد

کاکه حسهین یعدام کرا و چاره کنک دواي تهوه حکومهت عهفواني
دهر گرد و غازی فازلى هاورنى بدر عهفواته که کهوت و پى و تبورو ته گهر تو
بدر عهفوات که تویی بىن له مالى یئمه مهبره.

کاکه حسهین دلى به کچينکهوه ببوو، چووينه خوازىنى باوكى دواي
دوو کچى کرد کاکه حسهین وتي کجى شار زوره بيهىنم بهلام من کجى نازاي
ديبم تهويت، ئيتىز تسيب بىبورو.

ته لقى يەك له قەبرە كەيدا ببوو، ته لقەي کەسىكى نزىكى مامۇستا عەزىزى
سەرگرده ببوو، وتبوي من تەم ته لقەي تە كەمدە پەنجە بچىكۈلە كەم بۇ ته وھى
بەناسەتە، ((دىارە تەو تە لقەي تەو ناواتەشى ببوو كە نەھاتەدى و لە گەل خۇيا
برايە تاو گۇر)) ئيتىز دواي تازاد كردنى عىراق كە قەبرە كان ھەلدارنەو تە لقە كە لە
پەنجە بچىكۈلە كەيدا ببوو، لە گەل ۳۶ شەھىدى تردا ھىنامانەو و لە گردى تابلاخ
ناشىمان، چەند سال تەو دوو برايە لىكتىر دايران، بهلام لە مردنه كەياندا يە كيان
گرتەوە و لە يال يە كەوه نىزران.

دوا جىگەرەي شەھىد مەلا عەلى بدر لە سەيدارەدانى

نهو تلهقیه‌ی که شهید ملا علی پیناسراوه‌تموه

قوچه‌ی چاکه‌تی بیجامه که شهید ملا علی له ناو گوزه‌کهیدا دوزراوه‌تموه

هموو سره‌تی شهید ملا علی له ناو گوزه‌کهیدا دوزراوه‌تموه

نامه‌گو نهاده مه‌مولود بُو شهید مه‌لا عالی

هه‌موو کاتیکت پاش

برای خوش‌نویست حسین

گه‌رمترین سلامت لی بیت، هیوم سه‌رکه‌وتون و شادی ته‌ندروستیته.

سلاموم هه‌یه بُو هه‌موو مالمهوه و بُو هه‌موو دوستانی کوکه.

سلاموم هه‌یه بُو عه‌لی حاجی کریم و مالمهوه‌یان و بُو عبدالله فقی محمود.

ریز و سلاموم هه‌یه بُو هه‌موو هاوری و دوستیک.

جاوه‌روانی هاتنت بوروین هه‌تا روزی ۷/۱۷ گه‌راینه‌وه غیره‌دینم لای که

تویی دیبوو و تی شدری گردیزووه و روزی پیشتر عباس له هیرو بوب و تی به نیازه

۹/۱۸ بیت. منیش نه و کتبیه‌ی دوستیشانت کردبوو دام به عباس بهو نیازه‌ی

جه‌زن نه‌چین بُو لای به‌لام هه‌والی غیره‌دین (خیرالله) سه‌غله‌تی کردین.

کوریکی تر (محمد صادق عارف)م به غیره‌دین ناساند له گه‌ل یه کیکی

تر.

که هاتمه‌وه تعارف‌تان له گه‌ل دوو کوری تر بی نه‌کهم خه‌لکی قه‌لادهن

یه کیکیان له علومه و نه‌وی تر له زراعه‌یه هه‌روه‌ها یه کیکی تر له هه‌ندسه‌یه.

براکه‌ی سه‌ردار - سalar - تقدیمی دارالمعلمین ی کردبووه جار جار

دیده‌نه بکه.

که هاتمه‌وه له شتی تر ناگادار نه‌بیت.

دلنیا به کاتمان یه فیرو ناروات و بهره‌هه‌میکمان هه‌یه.

برات احمد

۱۹۷۶/۹/۲۰

دیوانی شہید مغلبی

کھروں کا نیکتہ بات

مکتبہ میرزا شفیع

گویند میزان از میزان این بنت . هر چند میزان از میزان این بنت
میزان از میزان این بنت میتواند حالت داشته باشد . قدرت این میزان از میزان این
بنت میتواند حالت داشته باشد . هر چند میزان از میزان این بنت
میتواند حالت داشته باشد . هر چند میزان از میزان این بنت

وغيره من المؤمنين به بغير حجج هو في ذلك ملتبس.

دستوری تغایر می‌نماید که این تغایر می‌تواند در کارخانه‌ها
با خود همراه باشد و ممکن است در اینجا از آنها برای این اتفاق
شناخته شوند و ممکن است هزارها نسل از

لکھا جنادہ نے کالئی خدمت کو دیر کیا تھا اور
خوبی کی بڑی بڑی دلیل تھا۔ مارٹن و سون کی کامیابی کو
درستہ کرنا ہمیں کئی سفر کی لگتھا تھا۔
لیکن اس سفر پر اس ساتھی کی
چار ہفتے کی بڑی بڑی بیکاری کی وجہ سے
کامیابی کو دیر کیا تھا۔

نامه‌ی اسنه‌ردار بۆ شەھید مەلا عەلی

بۇ ھاواریٰ ئى خۇشەویستم كاکە حوسین
 چاوه كەم جوانترین سلاو لە پاكتىرىن دلەوه كام دل ئەو دلەى شەيداي
 روی گول و لەنجە و لار و هاتوچۇ و چاوي كال و ئەو شستانەى وەلاتاوه و بۇون بە¹
 شتىكى سانەوى وە بىگە زۇر جاران ھەر نامىنن لەلام. وە خۇشەویستى نىشتىمانىم
 بۇتە سەرلەوحەى دىن و ئىمان و ھەممۇ شتىكىم (جا نازانم دەلىنى چى لەو بارەوە
 رەنگە چاكم گوتىي).

برالە گيان رۈزى ۵ شەممە ۱۹۷۷/۱۱/۱۸ ھاتىم بۇ سليمانى لەبەر ئەوهى
 اجتماعمان ھەببۇ اجتماعى (مساح و مەستۇل ئەرازى ھەممۇ فەرعەكان) لەگەل
 كاڭ رەزا ھاتىم بۇ جامعە لە استىعلامات پرسىمان گۇوتىيان بېچن بۇ يەكىتى
 ئىمەش ھاتىن لە حەوشە كە پرسىمان وە ئەوجا ھاتىن بۇ اتحاد وە سەپىرى
 جدولمان كرد ئىيە دەۋامىتىن ھەببۇ كاتىزمىر ۱۱,۲۵ بۇو ئىمەش بۇ نەگىدەتى
 كاتىزمىر ۱۱,۳۰ اجتماعمان دەستى پىندە كرد جا لەبەر ئەمتوانى بەئىنمەوە

ترکامنی خفیسته و ستم کام حوسین

حاجه کم می باشند سازه های تریت دلخواه کام دله ها و
دلی شهی های بزرگ می باشند بیکار و خاتمه حاوی اکاله و
نی و خشناهی دارند نارو و بودنیه عشقی آندری و
پاره نزدیک جباری هم رایتیت لازم و خوش بود
بیکاریم بتوان سه روحانی داشت درین دسته ای

جیساں جو شکل [چاندرا نم] میں سے اور با رسم و مرتب

برالہ کیا تھے پرتو ڈھونڈتھم، ۱۸۷۰ء / ۱۲۹۰ھام بخ
سیناٹ نے ۱۷۷۰ء کے میتوں اجتماعات کو برائجتھا علی [صلاح و
خود اراضی کے موفر کار] میں لے کر رضا

هاتم سوچامعه له استعمالات سرمهان گوچیانه باشند
باید که ته نیزه شده هایانه له خود را هم گرمهان وله
خود مبار های پنجه بر اعتماده همچو جبری جبرولهان
کرد نیزه ده و امداده هم برگاهه تریزه، للا بود
پنهه شد بخونه بسته کاست درسته بـ ۲۰ درجه اعتماده
دـ ۳۰ درجه بـ ۴۰ درجه جامد برگه وـ ۳۵ درجه سوایی بـ ۳۷ درجه

وه به دیدارت شاد نهبووم. بهلام هیوادارم نه و پارچه کاغذه کول و کومان
دامرکینی. بهلام چاوم له رینه بُو جعَن له دوان يه ک.

نیدی به هیوای دیدارم. له کاک محمدی ره فیقتم پرسی گوتی چونه و
کوکه وه لهدیر خاتری کاک رچا ده نا باوهرت بی نیازم بُو بینم بُو کوکه بهلام
کاک رهزا نهیپنیشت، شه و علی حاجی کریم هات بُو لامان گوتی حوسینی ناینم،
وه باسی نه و نوسراوهی کرد که له لایه تی ده بیویست بُوت بی نیته وه.

کاکی خوم تویی
نه و خوایهی چونی
هاوریت سه ردار
نهینی ۱۹۷۶/۱۱/۱۹

وہ بے دلیل اوت تاریخ پر ہم بیوں کو اکارم رہ
 پا رجھے کاغذ کو لام تو فانہ دامر کیتھے۔ وہ ہم جا وہ
 لہر دیتے بوجھ جنہ لہ دامتے بیکالے عہد
 نئی بے میواہ دیدارم۔ لکارا مسح برائی فیقہ
 ہیک گوتی جو ٹھوہر کو کم دہلی، حاڑی کارا،
 دھمنا بلوہ پتہ تھیا رم بیوں ستم بزرگوں دہ نام کار
 رہنا نہ پہنچتا۔ ~~کارا~~ سترہ عالی حاجی رم
 کا۔ سو درما۔ گوتی جو سینی نایبیں۔ وہ بھی
 کوونو سرا وہ تاریخ کو الحلاجہ تاریخ بیوں سنا بھی
 نا بنیتھو۔

~~کارا خوش بیوں~~
 کارا خوش بیوں
~~ہاویہ~~
 سبہ رحرا
 ۶۷

نامه‌ی فرزیله^{*} بُو شهید معا عالم

برای بهریز کاکه حسین

پاش سلاو کردن وه به بونه‌ی تزیک بوونه‌وهی جهانی نهوروزی
پیروزه‌وه گدر مترين پیروزیابی پیشکهشی تو و هممو پیشمه‌ره گهیه‌کی دلسوز،
به هیوم نه چهند ووشه کورته وه لامینک بی بُو نامه رازاوه‌کهی تو.
له‌گهله چاویوشی کردن له کهم وکوریان ..

به دوو رُوْز پیش نه و رُوْزه‌ی یه کترمان ناسی، زینم که وته دیکه‌ی نیوه
و تاشنایه‌تیم له‌گهله‌دا پهیداکردن لمه‌ش زیاتر که بیستمان رُوْزی پینج شده‌مه
شایی ده کریت نیتر چاوه‌روانمان کرد تا لم ناهمنگه‌دا به‌شداری بکهین نه گدر
ماوه‌یه‌کی کورتیش بخایه‌نیت وه به‌تایه‌تی دوای نهوه‌ی که زانیم نهدم شایسه
مالی نیوهن چونکه کورته زانیاریه‌کمان دهرباره‌ی تو و برآکه‌ت ههبوو ...
نهم حمز کردن‌هشمان به نیازیکی پاک بwoo نه‌ک به نیازی (جاسوسی)
وه‌کو وترواه، به‌لام نیمه هیچ کاتی لم وشانه دلگیر نایین چونکه کن ناگادری
ناخ و ناوه‌رُوکی کنی به زور جار خهله‌کی به رواله‌ت ههله‌خهله‌تین و تووشی جوزه‌ها
ههله دهین .

وه نهدم جوزه رووداونه‌ش زوره چونکه هممو کاریک کاردانه‌وه‌یه‌کی
له‌دوایه نیتر به ههچ جوزیک بیت.

نه‌گهر بی دینم گهر بی نیمانم

نه‌گهر سه‌رخوشی مهیخانه‌کانم

هدر که‌س به جوزی له من تی ده‌گا

منیش هدر نه‌وهم که خوم نه‌یزانم

دیوانی شہید محتشم

مکالمہ حضرت مسیح

..... باش سخن داشت و در بیرون از دریاچه هر دو رود چه زدن
بر روز بزرگترین رود آن رود است که از زمین می گذرد و شاخه های
شاخه های این رود را نمایند

نے کام جیہے دیکھ کر کے وہ زینتیں بندھ تو نامہ لے آؤں تھے ستر
زے چار پوشاک کرنے لگا اور لہبہت

سے ہمارے پڑھنے کے لئے اور پہنچنے کے لئے دکان
بند ہو دیتے ہیں۔ میر رفیع مدینے کی وجہ سے اسی دکان کے وہی
ٹھوکر مانستا ہوتے ہیں۔ یہ یہاں کوئی نہیں تھا۔ میر رفیع مدینے
تامضہ کرنے کے لیے چارہ روائان گرد تاں دم بنا چکھا دا پہنچا رہا رہا۔ جبکہ بیت نہ گور
لی تھی۔ پایا یہ نیت۔ وہ جانلی تھے کہ اس نیوچہ کے لئے اسی سائیں مالی گرفت
چیز نہ ہو۔ تھا زایادہ کیا کات دیں۔ میر رفیع مدینے نے مذکور ہوا تھا۔ ہم برو۔۔۔

لهم آن روز نهشاد: به خیل امکان بالک بروزخواست به نیازد لـ[اموس] د
اره، هر روز نیته همچوی ماقن ۱۰ میباشد: تاگیر نایبیت جهوده کن: زاده ارد
نی و از زنگنه کن: به روزه همار همانه به مردمالت همه: همگنیه و تو شه

نوره ملکه داده بیت
دشمن رود را از آن تر نموده چونه در سرگاهیت کارانه دید

نگذر بی دین گبر بی سلام
نه گز سر و مخوشی خدی خانه کام
که کس ب خود نمی داشت بی دیا
مشتی خارجند که سختم بی مزا علی

به لام نامه کهی ئەم جاره ئاراستەم كرا جیاواز بۇو له نامه کانى پىشۇ.....
ئەتوانم بلىم رۇمانىك بۇو .. بۇيە ئەلەيم رۇمان چونكە تەنبا خويىندەوهى
دۇو رۇمانى كوردى بەو جۇرە كاريان تى كىردىم كە ئەوانىش (قەلائى دەمد) و
(زانى گەل)م.

بەلنى بە خويىندەوهى ئەم نامە يە چەند چارىك (بۇيە ئالەيم چەند چارىك
لە كەسىن نەگەيشتىپىتم بەلكو لمبەر ووردى و بې مانابىي ھەرىيەكى لە رىستە كانى
حەزم ئەكىد زىاتر لى يان بىكۈلمەوه و بتوانم بە تەواوى لە مەبەستى نووسەر
بىگەم).

ئەو نووسەرەمى كە توانى تەنبا لە دۇو لاپەرەدا دەرروونى خىزانىكىم بىن
بناسىنى وە ئاگادارى زۇر نەھىئىم بىكا كە دركەندى ئەم جۇرە نەھىئىانە تەنبا لە زىوان
خوشك و برايەكى دلسۈزدە ئەشى.

وە ئەو راستىانە سەلماند كە لە پىش ناسىنى خۇيدا بىستبۇوم زۇر زۇر
سوپاس بۇ ھەستى ئەو دەرونە پاڭدت.

ئەوهى لىم رۇون نەبوبىي و گۇمانم لىنى ھەيە، ئەوهى كە ئايا چۈن؟
كاكە حسین ئەم نامە يە ئاراستە ئىمە كرد، خۇزگە بىزازىيا يە كە پىشتر ھېچ
زانىارىيەكى لە بارەمانەوە ھەبۈوه.... كە ئەویش بۇ يە كىنگى وە كو ئەو زۇر ئاسانە و
لە هەممان كاتدا پىۋىستىشە.

وە ئايا ئەگەر منىش نەبۈماما يە هەممان نامە بە خوشكائى تى ئەگەيدەنرا؟
ئەوهەش بىزانە كاكە حسین كە لە خۇم زىاتر ھېچ كەسىك بەممە ئاگادار نىيە و
ناشىمە ويىت ئاگادار بىن.

باز نامه دوسته همچاره ندارسته را جیاوار بور لایه کان پیشتو
نه تو انم بلطف روزانیک بود .. بتویله تهم رومان چوند ته نیا خوبیه داد
درود بر قاعده کوردی به جمهور لایات نجت کردم که رایته
۳ تلخیت دادم اذ زلک که لایه

لایه ب خوبیه داده نامه بجهان جباریت (بزیج نایم چونه جار
لایه دیت بنتیم به قلوب لایر خود منی دهیز ماناییه کاریمه
لایه دسته کافه همزم سکر زیارت لایان بخلمه داد بتوام به ته داد
لایه بستی خروصه در آنگه میا

نه دخویمه لایه که تو انم لایه داده بزیره داده دودنیه خیزد
بختی ساستیفت ده شالا اردیه ذهن شوییم کتا که در کاند غصه نه جوز
سریتیمه تندیا لایه خشت و براوه زوره قسوز داشتی
و ده راستیله دسته ساره که لایه که لایه ناسیفه همچویا بیستو
زوره رقیه سریمه بیهوده ساقه ده بروزه پادست

ده ده لایم روشن نه بودسته و عکیه نهان لایه همیه نعمیه که نایا جویت
که حسینه نه ام ظاهیه نایار استه که نیمه کرد و خنکه بسرا لاییه که نیمه
حلیج نایار بیه لایاره همان ده هم بوره ... که بسته بتویه قلکه ده که
نه زوره نایاره ده همان گهه بیویستیجه ...
و نایا نیمه منیتمان بوره مایه همان نایمه خوشکالا تر نیمه و نای
نه منی بزرگ نایار حسینه که خنکه زیارت همچویه که نیست به نایار
نایش درست نایاره بنت

بهلی ناماده بیوونمان لعم ناهنگه جنجیلانه یدا زور زور بهختیاری یعنی
به خشین به تایبەتی پاش نهودی که بیستم برایه کی وەک تو نهودی بیو وە حەز
بە بینی نیمه دەکات وە منیش بەش بە حالی خۆم زۆرم حەزم دەکرد چونکە
دەمیک بیو چاوه ری یەھلیکی وا بیووم. کەچی گەردونی چەپەل دەستیکی
لەمیش ھەلدا و تەو ناوەتەی زیندە بە چال کردن وە ھەزارەها ناواتی تر.

کل ما یتمنی الماء یدرگە

یجری الرياح بما لا تستهنى السفن

وە نهودی زیاتر نیمه دووچاری باریکی شیواو کرد و کەوتینه دەربای
ئەندیشە و بیز کردنده لە ئەنچامی تەروداوه. ھەلچونه کەت و پېھکەی تو بیو کە
ھەرگیز شتیکی وا بە بیرماندا نەنھات لەلايەن رۇشنبىریکی وەک توووه.
بەلام بە خویندنەوەی نامە کەت و رونکردنەوەی تەو ھۇيانەی پالیان
پیوه نابیت بۇ نەم ھەلچونه تەو تەمەش لە بیرمان دەرچوو. ھەمۇ شتیکمان بۇ
ساغ بوهەوە...

بهلی دۆزى / 0 / مارت / بیو پاش تەواو بیوونی کاتى مجازەرە كەمان يەكىك
لە بەشدارانى دەورە كەمان لىم نزىك بیووه و نامە يەكى خستە دەستمەوە وتنى:
ئەمەيان بۇ تو ناردۇوه. منیش ئاسابى لىم وەرگرت و تم سوپاس وام زانى يەكىك
لە نامانەی لەلايەن دانیشتوانى دى وە پېشکەش كراوه وەک ھەمۇ نامە يەكى تر
لە زوربەی دى يەكانى نیمه رووپان تىنە كەين و جۈرەها گىرۇگرفت و پېشنىازيان
تىنایە .. بەو نامانجەی نیمه بە پىنى توانا يارمەتىان بىدەين لە چارە سەر كەرىدىاندا....

دیوانی شہید مختار

پنجه نامار، سریان لم نامند **خیل** جدا زور زور **چیمار** ره قاچشمه
چتایه خا پلته خود سرگیست **بایق** و دک توغ لوغه جد مه گز ب
بیتو سنبه ده کات ده بیشرا پهنه بله خنی زورم **خیز** ده گرد **چوت**
ده سیده بور **چم** امریک **خیل** را بود. آیا که در دست **چیل** دستگاه
لم دست **چیل** و هر شکارهای زیست. **چال** از سمت **چوت** **خیز** ط ناطق د.

کل مائیوں میں پرکھ

له کوتاییدا نه لیم خوزگه شتیکمان ده باره‌ی بیرونای ژیوهش بزانیابه
سه باره‌ت بهم جوره چالاکیه‌ی تیمه لهناو لادی کانی کوردستاندا
وه نه گهر تیبینی و سه رزه‌نشته کتان بومان هه ببو وه ک برایه‌کی دلسوز
نگادارمان بکهن بهو جوره‌ی که له گهل باری تیستای کومه‌له که ماندا بگونجی
و نه وهشتان لا ناشکرا بیت نه بمرنامه‌یه‌ی لای نه ونه وه دانه‌تریت وه بهو
مه بمه‌سته‌ی نه یانه‌وی ناگه‌یده‌تریت ... لموانده‌ش خوتان زور چاک بزان وه تیمه
نه وه‌ی له گهل باری لادی کانماندا نه گونجی هرگیز نایکه‌ین با هه‌زاری وه ک
نه وانیش رینما‌ییمان بکهن و بیانه‌ویت.

تیمه به رزه‌وهندی نه چینه چهوساوه‌یه‌مان لا گرنگتره تا ره‌زامه‌ندی
دهسته‌یه‌کی زوردار و چهوسینه‌ر. تیتر هیوادارم له مه بمه‌سته بگهیت و نه
نه‌ینه‌ش تمها لای تو ناشکرا بیت به‌لام له گهل وه‌لامی ههندی لمو شتاهی
حجز به زانیبان ده کهم. وه ک لم چهند رسه‌یه‌دا دهستیشانم کرد دون له سه‌ره‌وه
له کوتایی دا و له گهل ریز و سلاودا نه که پوله هونراوه‌یه‌ی ابراهیم
نه‌حمدت پیشکه‌ش بیت نه گهر چی ره‌نگه ره‌خنه‌ش بگریت وه بلنی‌ی جا
بوجی ترسنؤکی بهم پله‌یه. به‌لام خو نه‌مه هونراوه‌ی من نیه به‌لکو زور لام
په‌سنه‌نده.

له‌بر چاوی بهد له ترسی بهد کار
دلم ده که‌مه گوری یاد‌گار
به گریانی ووشک به ناله‌ی بی ده‌نگ
دینمه له‌رزین ته‌ختی کرد‌گار

خوشکی بچوکت

فهزیله

چوارش‌همه ۱۹۷۸/۳/۸

دیوانی شہید مکمل

* فهزیله حمه صالح رحیم دهر چووی کولیزی تاداب بهشی کوردی زانکوی سلیمانیه و خیزانی کاک کەمال قفرەdagی بە، لە سالی ۱۹۷۶-۱۹۸۰ توبیزه‌ری کۆمەلایەتی بودو له دائیرەی زراعەی سلیمانی و نەو کاتە سەرپەرشتى کردنەوەی خولى زراعەی کردووە له لادى کاندا و كە خویندكارى زانکوش بودو پەيونەندى بە رىزە كانى رىتكخستى کۆمەلەوە هەبۈوە و هەر لەو رىنگە يەشەوە حسەين مەولۇد (مەلا عەلی) ناسىبە.

نامه‌ی شهید مولا عمالی بف (حاجی مولود) گی باوکی

بف باوکی خوشروستم حاجی مولود
 پیشنه کی دهسته گانت ماج ده کهم
 دهستی دایکم و مامه حاجی و مامه محمود ماج ده کهم سلام له برازنم
 و فاتمه و نهشرين و حمسن و مخدن و نامین و ناموزنه خونجه و ناموزنه تایشه
 و ناموزنه ناسکه نه کهم، چاوی ره حیم و محمد و شیرین و شنو و ناسو و نومند
 و له بیلا و ناوات و به هر ماج نه کهم، سلام له کاک حمسن و نه بوبه کر و پوره
 فاتمه و خاله نه حمداد و خالوزنه پرشتگ و مالی عبدالله درویش و حسنه ینی کاک
 حمسن نه کهم، سلام له مالی حسنه ینی حممه الله و نه حمهدی مام عهد بولا
 نه کهم هدروهها سلام له مالی فقی محمود ده کهم، سلام له مالی کاک صدیق
 نه کهم، نیستا له گفل کاک شه مال له لای یه کین خدمی مستان نه بیت، جینگام
 زور چاکه، رهنگه وا زوو نه بدهمهوه سلام بگه ینن یه نه حمهدی برام و هه مموه
 نهوانه‌ی هدوالم نه پرسن به تاییه‌تی عبدالله‌ی فقی محمود

ئیتر خوشیستان تاؤاتمه

کوری خوت

حسین

۱۴ تموزی ۱۹۷۸

کویستانی قهندیل

نامه‌ی شهید ملا علی بُو دانیشتوانی دیگه کوکه

بُو دانیشتوانی دی ی کوکه
 سلاویکی گهرمانان پیشکهش بینت ناوانه خوازم له پاش من ناخوش
 نهین.

خزمه کانم تهمه‌نی مندالی و گنجیم له ناو نیوهدا به سه ر برد شانا زی
 به ووهه نه کهم که خراپهه به راه بهر که س نه کرد. هه بیوهه خراپهه شی به راه بهر ر
 کرد ووهه چاوم لئی پوشیوه هه بیوهه خراب له من گه یشت ووهه به لام دوای خوی
 راستی بُو دهر گه و تووهه. هه بیوهه گیرو گرفتی خستوته نیش و کارم به لام با نهوه
 قفرزیت به سه ریانه ووه بُو نه و روزه‌ی که نه لین چاو به چاو نه که ویته ووهه. من ناوی
 که س ناهینم به لام خویان باش نه زان به لام گهردنی هه مهوو که س نازاد بینت
 پیچگه

ریز و سلام هه یه بُو علی و برایمی حاجی که ریم و علی ره حیم وه بُو
 مالی حمه شهربیف و صابر و فقی محمود به تایله‌تی عبدالله کوری

بود امیستو ای دی دی کو آر
 سخن خوبی کند نام بین کله شیست
 مد از تم لد پاس مس ماحق شن نه بین نم
 هرمه قم نه جویف مند ای و له بیم لد نام
 بیوه ایه سه سرد نامند ... و نه کدم
 که هرایه م به راهه که سنه کبره ... نه بود
 سرایه سی نه امده بیم کرد و جاری فی پنجه شیره
 که بوده هر ای لد نه که بینتو و بیترم لد
 بیواهیه بیزدیا سی مخده رکه جوره ... لد
 بیوه گرعنیه ... نه راه بیسی و دیم بیم بیترم باهود
 پنجه سیست بیمه سه بیهوده بیز نه و بی ترمه
 که نه نیمه چاره چار لد که درسته و
 سه نادی لد سه ساه قم هر ناده ماش نه کدم
 بیترم گه رف هم مور لد سکاراد بنت
 بیکده لد مسی رانی ... دل لد بی دیانم نازاد

بیت
 بیز دنیویم لد بیه بیو ای دل بیمه هادیه بیم
 دل بیمه بیم و بیو مای هر شر بیه مر دل بیه
 دل بیه بیه ... دل بیه مید لد لد کو بیه

هه رووهها بُو مالی حمه شوکری و دایکی و جهه مال و بُو مالی عهزیز و بایز و رهشید
و بُو مالی حسین حمه الله و حاجی علی و دهرویش غفور و بُو مالی حاجی سعید
و برایم و رهشیدی برای کوئی خا علی و بُو صابری احمد دوشاو و بُو مالی خه لیفه
رهزا. و بُو گولناری مهلا یاسین و بُو لوتفی مهلا رهشید و عوسمان و مهلا زنه
فاتح، و سلام و سلام هه یه بُو عزیزی حمه امین و دایکی و بُو مالی خاله احمد(خزم)
و بُو نهاده ناوه کانیانم بیر نیه بُو هدمویان.

سلامی تایبہ تیم هه یه بُو و له لایهن منه و گه ردنی نازد
بیت و خوا نهوانه بگریت دوزمان و فیتنه بونون له یش هه مه
خوم به توانکار نازانم بدرامبه ر به نهاده بؤیه داوای گه ردن نازدی لی ناکدم نه ویش
خوی و ویزدانی، به لام گه ردنی و هه رگیز نازد نه بیت له گه ال نهوانه
که خوم نه زانم، انشا والله به دلی خوی شوئه کا. ماوه ته و نهوانه توزیک لینان

عاجز

دیوانی شہید مغلبی

نه دره ها بپا مانی هر شتری دامکل همراه
و پر مانی مزتر و سازور و مسینه و مانی
حیله هر چله دهیں مانی دره رویش نخواهد
و مانی مانی مانی مانی و مانی دره شنید که ای
کو فاعلی و بی خوارک آنکه ده شاد و هر
مانی هر لبته را و مزتر گردید مانی یا مانی
و بی رطیق میلا و مانی در همانه و میلا زن ناتم
و سفر و مانی بی تو مزتر و مانی میمودایی
و مانی مانی مانی (هرم) و مانی مانی مانی
مانی مانی مانی مانی

مکمل و مکتسب تاییدیه یعنی آنکه
دستور این سیاست را می‌گیرد. مکار او را در نظر می‌گیرد و
آنکه همانند گفته شده است دو فرمایه داشتند: مورخ
لهم شئ اللهم صور ما شرحت و لهم شئ
شاد انتظار ما شرحت و رصد را به کوه و متوجه داشتند
گفته شد: سر شاد از این دلیل است: ناکلام که دشک نزد خود
درست و اتفاق بده گذاشت و سر پیغمبر
پیار او نه بست که دل نمود و آنکه نکلاع خواست
نه رانم. این شاد از الله به دلیل غصه شوکه شده
ما و بجهة در نهاده و اندک شور نداشت: فتنام

← (L) ۱۳۰۰ هجری

وه ک ، که نه لئيم گهردنی نازاد بین به لام گله بیں لئی بین ندوا
 خوی نه خوش بیو خو براکانی له شیان ساع بیو بیچی دیار نه بیوون . که هه ر نه بین
 نیواران له سهر کانی له بین که پری تماته دانه نیشتین و قسهی خوشمان نه کرد ،
 نیستا نه بین کن له گه لیان دانیشی . نه بین کن بین جوابی هه میو پرسیار یکی بداته وه .

تمه مجاهدش سلام هدیه بُ عَلِیٰ و برایم زور زور مه منو تانم .

نیتر خواهافیز
حسین

دیوانی شهید مکمل

که نه لیم آن در ده زاد بخت
 بخوبی خود را نه تن بخود
 بخوبی خود را نه تن بخود
 هر را خود را نه تن بخود
 خود را خود را نه تن بخود

نه خواست سلام طهیت ترا من در این
 نه خواست سلام طهیت ترا من در این
 نه خواست سلام طهیت ترا من در این
 نه خواست سلام طهیت ترا من در این

نامہ شہید مولانا علی بتو (نہجۃ العارفین مولود) پر برائی

همیشه باش

برائی زور زور خوشہ ویست و دوورہ دیدار .. پیشہ کی له ناخی دھرونه وہ له
کاتی چاہروانی مردی کی پر شانازی و سریہ رزیدا گھر متین و جوانترین سلاوت
لئی بیت، ظاواتہ خوازم وہ ک ہم سوو کورڈی کی چھوساوهی برا کوزراو سہبوري به
دلتا بیت و له جیاتی ختم و خفہت بزہی شانازی کردن همیشه لہسر رووت
ہی۔ چاہو کھم هزاران گھس لہم ریبہ پیروزہدا گیانی خویان بہخت کردووہ و
براؤ کھسیان له پاش بھجی ماوہ۔ وہ ک من نہمرو دھریہستی مژدن نایم نابی
تؤش دھریہستی نہوہ بینی کہ منت لئی ون بووم، تؤش وہ کو هزاران هزار نہو
برائی شہہیدانہ، دہبی تؤ دلخوشی دایک و باوکم بدھیتھوہ کہ نابی دلتمنگ بن
نہوانیش وہ کو

له بینت سان

مردی نثار و خورجت سودست و دوره
 دیدار. پیش از که ناچ در موسسه
 به گفت پس از پروانه مسداق کم برخاستان از این
 سرمه زیری داشت سرمه ده مرا این رنگ میلادی
 لی بینت شایعه هداویم و در آنها خود
 گوید تیک هم سار و را کنید و سه بوری
 بند لبنا بینت و نه هیات فهم و فنست
 جزوی شاهزاده کرد و در هده دشنه نهاد
 بعمرت بنت. چادر کلام ده آرامه اند
 لهم رئیس بیرون زده ایمی ای خریانم بیه هشت
 کرد و ده براو کرد سیم که بیانی به علی داده
 و لک نه لنه صدق ده رسیدنی خردمن نایم
 ساینکه بخوبی دیده ستر لجه خودی کیم که دست
 لی قدم مودنی سریس و ده باغه آرامه
 هده ایار نه در خرابی شده هیانه. ده بخت
 تو دلخواهی سی را بدل ده را کم بده بته و ده
 که نایاب دلنه تله بده شهد و اشی و ده کم

۱۵۱

دایک و باوکی شهید زارام و شهید شهاب و شهید مامؤستا غفور و فتح الله
 ئاغا و همزاران دایک و باوکی تر، سدرهای ندوه. نهوان پینچ کوری تریان ماوه
 با واپزانن منیان هر نبوم و دهی تو نه و قسانه یان بُو بکهیت. من شانازی
 بهووهه نه کم که دزی زور و ستم راوه ستاوم و بهربه کانیم کرد ووه به لام بین
 تاوانیکی وه کو شهید حمه یاسین حمه امین نه وهشی نه کرد ووه تیدا چوو، ثیتر
 بُوچی نوه دلستان به خوتان بسوتی. چاوه کم مردن شتیکی وانیه من لئی بترسم،
 خمم نه بیننه وهی نیوه بیو به تایهه تی هی تو چونکه پتر له دووسال و نیوه به
 نومیدی بیننه وهی من بیوی حهزیشم کرد که منت نه دی له مواجدهه چونکه
 برینت تازه نه بیووه.

143

دایلیت دناروکی شده همینه سارام شده همینه
شده هاب و مسکن هایی را میتوانند خود را در
خیر، الله، عالم و دنیا ایام را دایلیت دناروکی کرد
شده بی ای ای شفوت، شهادت و قیام پیش از کوچه را
تریاک داشته باشد این نیمه همانیست که دناروکی را بعد از
وید و میتوانند خود را میتوانند خود را میتوانند خود را
شده باشند .
شده سنه کم پایه سارام و میتوانند خود را
که نیم کرو دو ده کیلومتر داشته باشند که
شده همینه با سینه هر آنسینه نموده میشوند
دندگان دو ده قشته ایلوو میگش خوبی نموده
نیمه دنارام به هویت دنارام میگشند .
با این دنارام خود را شسته باشند و این روش خوب است
من کم کم ۱۰۰ ده کیلومتر داشته باشند
بی تما بعده هر ده کیلومتر میگذرد پیش از دناروکی داشته باشند
شده .
همین دنارام که منش داشته باشند از این دناروکی
دو ده کیلومتر بگیرد شاهزاده نموده باشند .
— (۱۲)

چاوه کهم به ددمیش و دسیه تم کردووه به لام وا بوت دووبات نه که مهودا!
 همه میشه سهر له هاوریکانم بده به تایهه تی سالار و نیهاد و دانیشتونی قه لادزه.
 هدروهها محمد حمه کریم و مهلا محمود وه علی رهسمچی و حمه نی برای
 که مامؤستایه و داوای لئی بکه مامؤستاکانی گایپلوزن و یاخسه مهرت پین بناسینی
 که منیان نه ناسی، وه همه میشه سهر له مالی سه زدار بده. هدروهها غازی فازل
 حسن که دانیشتوى سدنگدسه ره و له گه ل خوم له زوری نیعدام بوو وه کو من
 ته ماشای بکه. چهند شریتیکم لای نامؤژنم داناوه مهیان فهوتینه همه تاهه تایه.
 همه موو ماله ناسیاونیک وینه یه کی منیان بدمری و نه و شیعرانه هی له پاش خوم به
 جیماون بیانپاریزه.

هدول بده له کاتی خوشیدا و اته دوای سدر که وتن خوت به مامه بناسینه
 یان خوت به نوشیروان یان مهلا به اختیار دلنيام به بینینی تو له گاشتینه و چونکه
 هنیان زور خوشتیه وسیت و تومیدهوارم له دوای من نه و خوشمه وسیتیه یان بمعینیت.
 هاتو چوت له گدل خملکی ناوی پتو وتر بکه

هروده‌ها زووزوو سدر له که ریسی حاجی بده هروده‌ها فخرالدینی کوری
 کوینخا عملی قازان و مامؤستا جلال که لاه تبره‌مار مامؤستا بیو وه مامؤستا حمید
 نجیب و قادری سوقی مهندیجی زیوی و نموانه‌ی منیان

در چله رده لاه دایت دو شر دا .
 و امّة دو ای سه کنه و ته عزت بد
 سادھے بخا پا - بامه بزت به در شیرزاد
 بیارمه طریق فشنیز و قلیامم به بیشیز
 شوششم صنیعه در ، بورله صنیعه نعم
 هن شریعه و سنته دشونه . ارم له
 دو ای سهر له و هوسه دشیعه خایم
 بحیثیت .
 هاتو چوست له چک کی خانگی ساوده
 بتهم افخر رله

نه چوچه ها نه در چوچه سه رله
 کر جین هاک سره ۵ شر لوریز
 کوکه توچیا شوچیه تعا ده و سه
 پدر ل . کار که نه بره دار نه منزه ستا جو
 و ده مکانه ستا جمیع بحیث و قناده
 سترن ایه . بھی سینوئی ده دانه دھیا
 ۱۰۱

خوشویستووه له چدرمه گا و سوسنی و حاجیتان و قدره چه تان و قایکه ند
و قازیاوا. سلاوی منیان لئی بیت هه تایه، وه ک ئەم جارەش يادیان به خىز و
تۇش به خىز شادبىت.

زیندانی موصل / بهشى لە سیدارەدان

برات ٩٧٩ / ٧/٩

حسین مولود احمد

لعلني شهيد معلم

خود دم سوده^(۵) که جده همه
 سویش بر حاجت نباشد و فه ره هستا نه
 خانگیه منش هوئ از بار ط
 سه دوی^۶ راهی بینت همه تا
 همه تایه د. ل. عدم هاریش باریش
 بعه هنر و ترسیش به هنر تایه دسته

درسته ای خر ممل س بهشی له سنه ۱۴۰۰
 سرت ۹/۹/۹۷
 حسنه مولود احمد

نامه‌گشایی شهید ملا علی بف (الحقوق مملوک) گز برای

برام همه‌مو و کاتت شاد بی
ریبازی منت له یاد بی
برای خوشبویستم پیشه کی سلاویکی گدرمت لی بیت له تز و همه‌مو
هاوری یانت به تاییه‌تی سه‌ردار و نهاد.
چاوه‌که ماردن نه و شته ترسناکه نی یه که (موقع)مان ده‌گرد هه‌روه‌ها
مه‌سه‌له‌ی (عقیده) شتیک نیه بگوئیست. زهق زهق له پهنه که ورد بیته‌وه هیشتا پتر
سور نه‌بی له‌سهر بیروباوه‌ره کدت نه‌گدر نه و بیروباوه‌ره (الحاد) یش بیت.
من زورتر له مارکسیزم گه‌یشتم که به‌چاوی خوم نه و همه‌مو و بی توانم
دین هاتنه به‌ردهم یه‌تی خنکاندن، و دسیه‌تم نه‌وه‌یه باشتر هه‌ول بدی بفیروزونی
مارکسیزم. هه‌تا مردنی یه‌کنکی وه کو من له‌لات ناسایی بیت. مردن له روی
فه‌سله‌جی یه‌وه هه‌ر مردنه به‌لام کاریگه‌ریه که‌ی جیاوازه. من له کوپی خه‌لک
زیاتر نه‌بوم و دایک و باوکم له دایک و باوکی شه‌هیدان زیاتر نین، مالی احمد
روستم و شیخ جلال و شیخ نوری و سه‌دان و همزاران دایک و باوکی تر به نمونه
به‌یننه به‌رچاوتان.

چوئیه‌تی گیرانم له که‌س و کارمان بپرسن ههول بده به خه‌لکی
 رابگه‌یه‌نیت و بزانه من نه و ترسنؤکه نه بیوم به زیندویی بگیریم، به‌لام ریکه‌وت
 صدفه هیچی له گهـل ناکریت. مارکسیزمیش باوهـری به صدفه ههـیه. نه و
 شیعرانه‌ی که ناردومنه‌وه بیان پاریزه و شیعره‌کهـی (به خیـوان کردم) به خهـتیکی
 جوان بنوسنـهـوه و بیـگرنـه شـوـشـه له گـهـل رـهـسمـهـکـهـمـهـلـیـ وـاسـنـ.
 گـهـرـدنـیـ هـهـمـوـوـ کـهـسـ نـازـادـ بـیـتـ بـیـجـگـهـ لهـ (.....)، نـهـ سـرـینـ بهـ ئـارـهـ زـوـوـیـ
 خـوـیـ بـدهـنـ بـهـ شـوـ، بـهـ هـهـوـیـ منـهـوـهـ زـوـرـ دـاـواـکـارـیـ مـهـ کـهـنـ لـهـ لـیـپـرـسـراـوانـ، بـاـ تـوـمـهـ تـتـانـ
 بوـ درـوـسـتـ نـهـ کـهـنـ.

زوـوـ زـوـوـ شـهـمـالـ بـبـیـنـ یـانـ نـازـادـ

ئیتر خوشیت

حسین

نامه‌ای شهید ملا عالی بو (نهضه‌گوی مولود) ای برادر

برا شیرینه کدم نه محمد

له زوری خنکانده‌وه سلاوی دهروتی به کولت پیشکه‌ش بیت هیوا درم
له خوشیدا بیت.

برا گیان من له پیناوی تازادی گه لدا بوم به قوربانی .. ئا لەم کانه‌شدا
سەردار و محمد و تھادم له بیره و دیسیه تم نەوهیه هەمیشە سەریان لى بدهی له
مالی محمد و سەردار. هەروهە هاوارنیه کم ھەیه له زوری خنکاندنه و نومیدی
به دەرچوون ھەیه نەبىٰ هەمیشە سەری لى بدهی ناوی (غازی فازل)ه و خەلکى
سەنگەسەره بۇ نەوهی به چاوینکەوتى تۇ منى بىر بىتەوە تومىدەوارم منى له
يادبىت.

برا گیان ھەرگىز له دايىك و باوکم جىا نەبىتەوە و برا گانم يېڭىگە يەنە،

بر این ریشه نام ام

له تردید خنای نزدیک سفر و سفر
 به کوچک بیتکه سبیت همیادم له
 خوشتر داشته . بر اینیام حدله یعنی اوی
 نازاده گهل دا بورم به خوبیانی . قالدم
 چنانشود ! سه دارو خمود ره نهادم نه بیره
 مسیمه تم شده بیهده هدیه سریام لی
 بجهیه له حاشی جمه و سه در آر . هدیه ها
 هاریز یه کم هدیه له که قا له تردید
 خنای نزدیک رئوسی به ده بیرون
 هدیه شدی هدیه سه بیهده
 بجهیه ناجد (مانعه خا چنل) و
 هدیه سه نگاه سه بیهده و هدیه به
 هادیه که داشت تو میں بیهده
 ئوقیه دام من تهیاد بیت ،
 سرا اینیام هدیه له دانلیه دیابوکم هیا
 نه بسته در و بر این گام پیش بگه بده

سلاو و ریزم هه یه بُو ههموو هاوریان و بُو ههموو خزمان گهوره و
بچووک پئی ناوی خمه فه تم بُو بخون مردن ریگای ههموو که سه.
ناوی شورشگیرانه بُو منداله کانتان دابنین. نه و نوسینانهی به جن ماؤن
بوم چاپ بکهن به تایبه تی شیعره کان.
گدردنی ههموو که س نازاد بیت
له شهوى ۲۲ له سفر ۷/۲۳ که نه مشه و مالثاواىي يه كجاري نه كهين
له گه ل نه لوهند عمر و على حاجى حسين

تیتر خوشیستان

برات حسين ۹۷۹/۷/۲۲

(۱۷)
 سُلَمَ دِرْزِمْ لَهْ بِهِ سُجْدَهْ حَوْدَهْ حَادِرَهْ
 بِرْهَهْ حَوْدَهْ حَزَّهْ مَامَهْ كَهْ دَهْ وَعَوْرَهْ
 يَهْ نَاهْ نَاهْ هَذَهْ دَهْ بَرْ بَخْرَهْ فَرَدَهْ
 بَسَّاتَهْ لَهْ حَوْدَهْ سَهْ.

نَاهْ نَاهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ
 دَاهْ بَاهْ. بَهْ دَهْ بَسَّاتَهْ بَهْ بَهْ
 سَادَهْ بَرْ بَهْ بَهْ بَهْ بَهْ تَابِهْ تَابِهْ
 هَشْعَرْ ۸۰۰.

سَهْ دَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ
 لَهْ دَهْ دَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ
 مَالَهْ دَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ
 نَهْ لَوْهْ نَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ بَلْهَرَهْ

بَلْهَرَهْ سَيْتَامْ

برائے
۹۷۷ / ۲۲۶
حسن

نامهای شهید مولا علی بوقاس و کاری

دایک و باوکی شیرینه، برا و خوشک و برازن و مام و ثاموزا و تاموزن و
 خال و خالوزن و خالوزا و بور و پورزا و ههموو خزم و کفس. گهردنان نازاد بیت.
 دوعاخوازی یه کجاري تکام نهوده یه بوم سه غلهت مهبن و هر گیز نهان له پتناوی
 هیچدا رؤیشت. دهمه وی همه میشه بلین کوری خومان به خشی به چه وساوهی
 کورستان. له گه ل پیشمehr گهدا رو و خوش بن و ثامانه ته کانیان بدنه وه.

ئیتر خوشیستان
 کوری خوتان حسین

۹۷۹/۷/۲۲

باد و سر دامی می شنی نهم را و فرشت
 در پر از نه و مام و ناصد ز آخ ناصد نه و
 نال و خال و قدر و خاند ز آخ پر در پر ز و
 همه حمع فرم و لکش کلند ستام
 کانیاد بسته . دو ما هو ایس به کباره
 ستام نموده به هجتم نله ت خدبه
 و هدگیر نه لیله نه پیتاوی هیچ دا
 روسته . ده خور هد عیش بلند
 کویی که فروغ ایم به خشی به عله کاره
 کرد ستام . نکند بیشنه کله را
 پیغام فروش به و شامانه نه چنانیام
 بجه نه خده .

سیّر خوشستام

کویی فروتام

~~حسین~~

۷۷۹ هجری

نامه‌ی شهید ملا علی بو کعب و گاری له چاوه‌روانی خنکاندندا

بسم الله الرحمن الرحيم

خزمان برآکاتم دایک و خوشکه که نم باوکه گیان داوآکارم له یه زداني
مهنن کهوا خوا سه بوریت بد.

باوکه گیان :- زور به داخمه کهوا له سدهه مهر گذا نه میبینیت کهوا ریشه
سپیه پر غده کهت ماج پکم، برایاتم تمام وايه که گوئی رایه لی قسه‌ی دایک و
خال و مام و باوکم بن وه له قسه‌ی باوکم دهننه چن به هیچ جوئیک.

هاورنی تازیزم غازی فازل دنت بو لاتان هه رووا بزانن من هاتوومه ته وه

ئیتر به خواتان ئه سپیرم

حسین مولود

ژووری سینداره داتی موصل

پدشی خنکاندن

شهوی ۲۲ لە سەر ۱۹۷۹/۷/۳۲

کاتز میر ۱۱:۱۰

چاوه‌رنی خنکاندنم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ .

خزمانہ برائام دالک دھوکے کام
باوکہ گیان داو امام کله یہ رطائی مہزی
کرو اھو سربوریت بدا
باوکہ گیانا :- نتویہ داھنہ وہ کہ والسرہ
فہ گت دانہم بیتے کہ دا سلمہ ریسٹہ
سینہ پر غدہ کتے ماج بکھ
برایام سئام واپہ کلگئی تراپیلی فستہ
دالیک دحال و مام و باوکم بن و لم -
فستہ کے باوکم ده مردہ جن بہ تھیج -
حمرہ بلکے ۷

کارهای عالی سیرین غازی فاصله دست
پروردگاری هر روز بزرگی از ها سود و مسرود
سیر به خواشان نه سیر

10

مِنْ مَوْلَدٍ

مودی ستاره هلال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شروعی میم / لذت حکمت اینست هر کار

ریزگرتن له شهیدان

کوره ک

بو هاوريٰ ی تیکوشدر نشوان

سلاوینکی گهرمی تیکوشان

دوو بايوردتى ئاستى بؤشنبيريتان گەيشتە كەرتەكەمان كە دەريارەي
 ۱- سەرجەكانى حزبى پرۆلىتار لە دەولەتى سوشىالىستى دا
 ۲- رېقىزنسى ئەم سەردەمە چۈن خۇى دەنۋىنى
 يىڭىمان دواى خويىندەوە و لىكۈلەنەوە بە گۈيزەرى توانا گەشتىنە ئەم
 ئامانجامەى كە ئەم دوو باسە تا رادەيدەك لەسىر يەك پابىت يەك دەگىنەوە
 ئەويش مەسىلەي ئاكۆكى نۇوان پرۆلىتار و بورزۇازىدە كە چارەسىرى تەنھا بە
 شۇرش دەكربىت كە تۈرى تېكۈشەريش سەبارەت بەم باسە بۇچونە كانت راست
 و رەوايە و ھەلوبىست و شىكىرنەوە كانت لە چوارچىوهى رىيازى كۆمەلەدا خۇى
 دەنۋىنى كە جىڭىاي رەزامەندىيەمان چونكە لەم روانگەيەوەيە كە ھەنگاوشە
 يەكىھەتى بىروكەردن دەنئىن و ئامانجەكانى چەوساوه كانى كوردىستان بە دەست
 ئەھەنن.

هاوريٰ ی تېكۈشەر مەسىلەي سوشىالىستى نەك تەنھا لاي كىنكاران و
 زەحەتكىشان باوەرى پېھىزراوه و بە بالاترین رىڭىاي سەرفرازى لە قەلمەم دراوه

دیوانی شہید مغلی

گرمه لک

بہ صادرت ان شکو شہر شہوان
مدد و نیک گھر من شکو شہر

خود را پورتی جانے تو سپنیر بیان کر دستہ کہ جانا کہ در ربا
بردا ۱۔ صدر پر کامی اهزیں بردازیا لد و دلہ سوتاں را
۲۔ حقیقت سنتی دل کسے رو ده چیز ختر ده سوندھ
پیغمباں دواں ختر شدندہ ده لکھا لکھ ده سوتاں گئے سنتہ
شہر کی عجائی کہ خود در ربا سے تاریخیں لہسہ جل
سایہت بولہ ده گرفتہ ده تهدیتیں سالہاں ناکوکی تتوان سوتاں بساو
صریرہ دواریہ تھے کہ صادرت دعائیہ خلاب سوتیں رکھتے کہ
ختر دیکھو سہ رہیں سے بارہت بے دیا سے بخوبیہ کاتے راستے اور
سرہ واپس دھلوشیت دشی کردندہ ده کانتے دھوار چھوپ سوتاں
کوئی دل دا ختر دے نوتنیں کہ ہتھیاں دہ زاغہ دہ چاہیہ چور تکہ
اور روانگی دو دے کہ دھن دیور دو یا کیمیہ تاریخ و کاررو دے شیخ دے
کیا ماسنے کامی چھوپ ساویہ کامی کو درستاہاں دے دستے نہ چھوٹنے۔
ڈاون تاں شکو شہر سالہ راستیں بیان کیں تھیا لامی از بکار ایار
زدہ ہیت آئتاں مارہ مرنی پتھر افڑا وہ بارا تریں ریکھاں سر ریارہ
لہ ققدم رکھا دہ خور مرغ فاپ تراہ بہ نکوئے ناہت لہ لایہ نہ چھپ جھوکیں
وہ سور زوار چکا لئے دہ بادیہ ریا پتھریا دہ ایلام لہ بدر دھو دیں
ب ریڑہ دہ بدر دھو دستک و نہ کامی ختر بیان لد دست دھتے نا تراش
لہ جو رکھ دیا دیہ جرم دہ سوتاں بیان کیکھا دیکھو لکو لک دیار ملا دے

بو مروقایه‌تی، به لکو تهنانه‌ت له لایهن چینه چهوسینه و بورزوایه کانیشه‌وه
 باوه‌ریان پی هیناوه، به لام لهدیر تده‌وهی به رزوه‌وندی و دهستکه و ته کانی خویان
 له دهست نه چیت ناتوانن له جهوده‌ردا په‌بره‌وهی سوشیالیستی بکهن، وشه‌ی
 سوشیالیستی وه ک بینیشتیک ته‌جوونه‌وه و خویان پی وه با تهدمن به نیازی
 خهله‌تائدن و له خشته‌بردنی چینه چهوساوه و زیر دهسته‌کان که به‌ختیاری
 خویان له‌سهر رهنجی هیز و بازووی پرولیتار به دهستدین. هه‌موو پارتیک ته‌نها
 ته‌توانی نوینه‌ری چینیکی دیاری کراو بیت له‌سهر بنچینه‌ی باری تابوری خوی،
 نیتر هیچ پارتیک ناتوانی بیتنه ده راست و نوینه‌ری هه‌موو چینه کانی کومه‌ل،
 ته‌گدر واش خوی له قهلم بدا مانای وايه که بوونی ناکوکی (رهف) ده‌کات،
 ناکوکیش دیارده‌یه کی سروشته‌یه له ناو کومه‌لدا له ته‌نجامی جیاوازی سروشته‌یی

چینه کانه وه دروست بوده، ناکوکیش له نیوان دوو چینه سهره کیبه که‌ی (برولیتار و بورزوایز) له هه ر کۆمەلگایه ک دا بیت ناکوکیه کی دوزمانه یه و تهیت له رینگای شورش و توند و تیزیه وه چاره سهر بکریت، له به ر ته وه پهیره وی کردنی ناشتی چینایه‌تی له لایهن هه ر پارتیکی پرولیتاره وه بیت تاوانه و لادانه (تحریف). لینین ئەلی: دیموکراسی بورزوایز دیموکراسیه‌تی تهسک و سهر کوئیز کره وه بریتیه له بهه‌شتی دهوله‌مند کان و خمله‌تائندی هه زاره کان. دیموکراسی بورزوایز بریتیه له دابوشینی زولم و دیلیتی به په‌چه‌ی سفریه‌ست.

رژیمی بورزوایز با رینگای پارت و ریکخراوه کانی تریش برات و شیوه‌ی پرلمانی پهیره و بکات به‌لام تا سنوریکی که‌مه، کاتینک ده سه‌لات و به‌رژه‌وندی که‌وته مدترسیه وه ئوپه‌ری پهنا ته باته په فاشیه‌ت بؤ سه‌رگوتکردنی هه مهو

پارت و رینک خراوه کانی تر ...

تیتر به هیوای کار کردن و زیاتر خو پهروه رده کردن بهره و ناترانج

پیروزه کانمان.

کهرتی شهید ملا علی

۱۹۸۱/۷/۹

گرنگیدانی یه کیتی نیشتمانی کورستان به رینک خستن و پیشمه رگه کانی
و له دوای شهید بونیان، بُو بهرز را گرتی ناوه کانیان کؤمیته و کفرته کانیان به
ناوه و ناو ناون.

دیوانی شہید مکمل

و رشته هر سوتی ایشیه و لکه بیست که ته جهودنده و خضری ماری پنه و باشد
به نیازمند همراه تاندیسا و له ختنه بر دسته چینه چند ساره و گزتره ریه
که ای که به ختنیاری خوش باید لسه و به نهن خنز و باز و برو و ناریا به زرس
درسته . صوره باری دستله ته نیا ته توائیش سوتیه ره چینکه دیاری گراویه
لسه ، بینچینه عالیارن گام چوری خونه ، گیز چیع یاریله توائیش تان توائیش بینه ده
راسدار توییه رساه چور چینه گام کوشلا ، رشدگر و اشت خرس نقدام برا
نانه وای که بیون ناکوکی رونقی ده گاته ، ناکوکی دیار و بیکی کسره
لنداد کوشل دلده فایس چهار از سر و قتیه ته چنه کانه و دروسته
ناکوکیش لستوانه خود و چینه سره کیه که ۷ (برونبار و بورنوا) هصر کوک
لگایده داییت ساکوکیه کی خود و نانه به و نه بینت له رنگاد متز ریه اور
شونزو تیریه و ده چاره سه بینکتیه ، له بورجه و پیزرو و مردی شیگاشن
چینا چیتیه له لایه ۵ هفده بارستکن سیرو و باریه و بینیه تاوانه و لادانه رخود
لینیں دلنیه دیبور کراسه بوروزانه دیبور کراسیش نه سل در سه رکوبه که
وه بینکتیه له بمه شتره دره و له بزرگه کانه و خده تاندیش هزاره کاره کاره .
دیبور کراسه بوروزانه بینکتیه له دا پوتینه خرلم و دیلتره به پوچه سه
سه ریسته .

متریسی هر زو از زی بازیگارها پارت و رنگار او. چاشنی ترین بیرات و شیوه‌ی
برخلاعی پیره و بکات بزم مانور نگاه کردند، هنگامیکه دسته‌ی از تو
بزم و ندای کروش مترسیده دهند و پرمنی به نائمه باشند به ر فاسیت همچو
سه کوتک در راه قلور پارت و رنگار او. چاره تر - - .

تیز-هیوان کا تردد و نیاز است تا خوبی را در گردان برسو

سماجیہ بروزہ کا سارا ۔

1981/7/9

בְּרוּךְ
לְשׁוֹן

ପ୍ରକାଶ
ପ୍ରକାଶ ମନୁଷ୍ୟବିଦ୍ୟା

بُو برای زیندانیم^(۱)

برای زیندانیم دووره دیدارم
 ئاخ بُو بینینت دل پر جەغارم
 تۇ لە زینداننا بى ئاکای لە من
 تۆى لە من دوور کرد نۇئىن خوارى دوژمن
 خۇزگە پاش مەرن بە مدیبايەوه
 تۆلەی نۇم دوورىيەم بى كىدايەوه
 بە شىوه و رەقتار هەر لە يەك نۇچۈرىن
 هەروەك كىيانىك بۇويىن لە دوو لەشدا بۇويىن
 نازانم دواىي من چى بە سەر تۇ دى!

دیته به رچاوت یادکاری دی
 دلت دیته جوش وه کو من، چون بیو
 که له دوری ته له هوش خویم له پیو
 پهند جاری (ئاسو)^(۲) ماچ کرد له بیاتیت
 له روویا دیار بیو نیشانهی هاتیت..
 (شیرین، شنو کیان، روونه که م ئاسو)
 سلاو بو خزمان بو هه میولن بو ته
 هن به قوربانی باب و باپیرت.
 پیشمهرگه به تا ته لال بی شیرت

زیندانی موسل
 بهشی سیناره
 تممووزی ۱۹۷۹

باید بگلی کوردستان

هاتهوه يادم شهويكى قهنديل
هينايىه گريان دلهى هات و ديل
نهو دهستهى لهوى به فراو گهيتەزاند
داخ كراوه لىره به ئاكر و ژيل

به ده رىگاوه به نوكته بازى
پيشانهان ئهدا و هزعنى نارازى
نهمان ئهزانى، چون ئهبرى و لازمى
رى ى دهه دهه به ره و لوتكەى ههورازى

سهرما و ههورازی قهندیل پیروز بی
 ههمو و ئومیدتان ههربه نهوروز بی
 فهراموش لُه بی لُه و کاته ههربچی
 رُوْزیکی زستان سهنت و ئالوز بی

قهندیل، کویستانی دلگیری ولاٽ
 ههرتاکو-ئاب دالدھتان لُه دات
 بیتىر دهوارى دالدھ نامېنى و،
 تارای زیوینى نوى لُه کرى نهلاٽ

دوليش چريوه و به فراوى به هار
 نه سرى له دلان نه مى روزگار
 نه درى له بهريا به رگى و هر زى كون
 نه يكوريته وه به شالى كولدار!

چه ندهش ماندو و بن نه سينه وه
 مادام به گازاد سه رئه نينه وه
 مادام به ويست و ئاره زووی نوتان
 ده ستان به چه كى توله سينه وه

نۇزىكە منىش ھەر لە وى ھابايىھ
 چەكە كەم بەس بۇو لە جىٽى سەرمايىھ
 رانابىرى تەھەن لەم كەرمە سىزە
 پۇزىكە پەروەردەي ئۇ و جىٽى سەرمايىھ

هاتھوھ يادم شەۋىيىكى - سارا -^(۳)

لە نىو كە ئۈزۈدەي وەرزى بەھارا

چىمەن رانەر و ئاسمانى شىنى

پە لە ئەستىرەش، دەسمال و تارا

وهک رازانه وهی نال و ولاي بیوک
 له ناو ٿامینزيا له شم نه بیو و سووک
 پُون به سهر بیوکا نوقل نه باري
 به ڦيمه شن نه برا نوقلى به لالوک

کاني به فراوي پر له زين و چه
 نه فسسوونی نه رشت له بهر هانگه شه و
 نشهی دار هازووی بهر شنهی فينك
 پنهی دوانی بیو له جي ٿوانی نه و

بىريوهى مەلى لانه لى ٩٩٧ بۇو
 شەمشالى شوانى شىعرى (ھىمن) بۇو
 دارى بى لانهى شەوى رابوردوسى
 بى لانه يەكى ترى لە بن بۇو

شە و ئىشكەپى بۇوم لە كەل ھاوري يەك
 لە شوينىكى بەرز لە بن ھەرمى يەك
 نەيالى خاوىش، نۇلما و نەرىكى -
 كەرانى ئۇمى بۇو بۇ ھەممۇ بى يەك

جاریک په پووله و، جاریکیش مهل بیو
 جاریک پشت کوْم و دهست کوْل و شهل بیو
 جاریک فیشه‌گی ناو لووله‌ی چه‌گی
 پاریزانیک بیو، چاوه‌ری‌ی ههل بیو

جاریک به هه‌وای هه‌ناسه نه‌بزووت
 جاریک جی کرتو وه ک کیوی - بروزوت^(۴)
 جاریک سه‌هولی چوراونگه‌ی دولی
 کویستان و، جاریک پشکوی سه‌ره بزووت

هیندہ فیرا بیو مالی نه شیوی
 نه و ناوہ که را هه تا پارشیوی
 وہ کو ته ته ریک (ئورگان) ای پیتی
 لہ قهندیله وہ بیو - سارا - و - زیوی -^(۵)

باریک به پیاده و، باریک به سواری
 ری ای سه ره و ژووو، ری ای به ره و خواری
 ئالان و پشدهر - نه که را و هه میو
 کومی چەپ و زی بیونه بواری

لُه و ریزه شانه تا - پیره مه گرون -
 که پیستی سه ری دا گیرکه ر لُه گرون
 پییان له شه قته ی سه هول لُه ترازی و
 لا شه یان لُه بیه ه پرون به ه پرون

بُو که شتی نه یال بیوونه به ندر
 بُو که شتی سالیک لی ی لُه نست له نگه
 جاریک لُه بیوونه جی ههواری فیل
 جاریک لُه بیوونه بنکه و جی ی سه نگه

چاریک نه یالی هه تیوی بی کراس
 یان پی ته زیوی، مل رُووتی - پی نواس
 چاریک نه یالی باوهشینی دل
 یونه هه وینی راز و باس و نواس

دوور و نزیک و، (ئاسمان و ریسمان)
 یونه تان و پیوی پەتشانی باسمان
 ماڭ و ئەستىرە ئەرژانە ئاوى -
 دوکان - و، ماسى ئەچۈونە ئاسمان

به رُوی - دوکان - و، به رُوی - سورداشا -
 له و جَنْ به رزوه نه مکرد ته ماشا
 نه و که لا سهوزهی، سایهی سه رم بُو
 نه نه گوریه وه به تابع پاشا ...

خُوزگه نه مردم نه وسا له و کیوه
 چه که که نه نه بیرد یه کیک له ئیوه
 وا ئیستا چه ک و فیشه کدانه که
 نازانم له کوی، به شانی کیوه

هاتهوه یادم شه ویکی - قوپی -^(۱)
 چرا تُری گوند و، قهره داغ کلوپی
 بُ سوئمهی رهشی شه و کوبه روکی
 زه ماوه ندیک بعون، قوپی سه رچوپی

له زمناکو - وه هه تا - به رانان -
 به ره شبه له ک و لنه و تورانان
 نه دره و شایه وه (لا لا) و لوکس و
 کاره بای فسلی سبات و بانان

ئەو شار و گوندو، ئەو شاخ و ھەردە
 لە - باسەرە - وە ھەتا - گلەزەردە -
 ھىمنى بالى بەسىر كىشابۇو
 وەگ بۇوكى شەرمىن چۈوبىيەتە پەردە

خۇرەئى کانياوېش لەو بەرە و خوارە
 لىيم بۇونە خەرمەئى كەرمەك و كوارە
 لەدەستى (دۇ)دا ھىنندە تەيالم -
 ھەلپەرى، ئىستاشن ھەناسەم سوارە

که لامیو، بونه رستی (لاگیره)
 لا ولاویش بونه ملوانکهی (لیره)
 که وندهم لهوی ته ماشا کردن
 لیرهش بابه تی زاخاوی بیره

ئاسمان ئاوینهی پیش که ژاوه بیو
 سامالیکی بی، ۹۵۵ و ژاوه بیو
 بهلام ئاسمان و زهوی ئهندیشەم
 شانوی نوائدنی سەد ئازلە بیو

له دلما تُوْیی چهند بیره‌وهری
 سهوز بُو، کولی کرد، هه‌لوه‌ری
 دیسان بُو وه‌رزی تازه تُوْیی رشت
 تا، بُت کول نه‌بُت بُو کویره‌وهری

لهو جی ره‌شمال و، هوبه و هه‌واره
 لوت به بُون که‌وت و، چاو به شه‌واره
 بُویه تائیس‌تاش ناتوانم باسی
 ته‌واو بنووسم، دهست کوله‌واره

تاوی کویم گهارت له رادیوی تیران
 -تیرانی پیستا - ئالوزى، ویران

تاوی به سته يەك له سەر لیوم بۇو
 به ئاستەم گەمۇوت له بەر نەویران

گەرسام كەسىك كويى له دەنگم بىٰ
 بىٰت و ئاوىزەي كراوى شەنگم بىٰ
 له شۇينەي شەۋى شايى سروشت بۇو
 بهيانى له كەل دۈزمن جەنگم بىٰ

دهستی هاوری یه ک ناگاته دهستم
 نتوشم به ته نیا نه تو زنم، هه ستم
 به و لهرکه په کی فرمانم که وی
 نه گاته له بدام وه ک خوی: مه به ستم

نه یال، که لی جی بی ٹاوا کرد ووه
 کره وی له بزهی ساوا برده ووه
 چی له مردن که ام ده رفه تم نادا
 نه نشهی نه یالم بینه کرد ووه

بە تەنیا شەووم ئاواز بىردى سەر
 كۈلەكەم دىانا، سەرمىم كىرىدە سەر
 ئۇزگە نەمرىم لەھۆي تا بۇتان
 نېبۈومايەھەمەن ئىش و دەردى سەر

لەھۆي نەمرىم، نەنېڭرالام و بەس
 ئىتىر نەدەھات بۇ دىدەننەم كەس
 باوك و دايىكى (ئۇشى نەچىشتىو)
 وانەدەبۈونە تەلۈز و قەقەس

ئیستا کە و تو مە ئەم شوینە تەنگە
 راخەرم خارو سەرینم سەنگە
 پەی، بە رۆزکارى ئایىندە ئابەم
 ئەپرسىم، ئەزىزم؟ كەس نالى رەنگە

ئەمەر لىرەم و سبەی لە كۈرى
 چىش با ناوايىشم نەيەتە كۈرى
 من بەلىنى نۇم ھەر ئەبەمە سەر
 رىبازم لەناو كۈرىش نەكۈرى

قهندیل - و مارا - و قوبی - ره نگینم
 سامان و تاج و ته فت و نگینم
 بو سه ریه نفیی کهل بیو، خه بات و
 له کهل تاره زووی نوما جه نگینم

کهرچی وه ک ماسی ده ریا له تورا
 دیار نیم له هیچ که من مه کمر له تورا
 به لام ناسو ودهی نه ومه، با وه ره
 به سه دله شکه نجه و، ته فره نه دورا

من ئەرۇم و تا ئىپەش بەمینن
ھەزارى وەك من دەستە و دامىنن
بىنە سەربازى سەر لە پىناوتان
بىن ئەوهى بۇ گيان بەنىشىن دامىنن

زىندانى موسى
بەشى سىدارە
1929/6/8

زیان (۳)

زینم وەک فەوی هاتە پیش چاوی
 کوردستان تىر تىر نەزیام لە ناوی
 نەزیام خزمەتى بگەم ھەتا ھە
 تیشوى بۇ شورش تیا بىنمه بەرهەم
 نەزیام تا درگىك وەلا نیم لە رى ئى
 ھاوارى ئى پیشىمەركەم زامار نەبى پى ئى
 نەزیام خزمەتىك بۇ كەل تۆمار كەم
 رووەم بى ئى روو بەرهەو ئالاي كرىكار كەم
 نەزیام ھىند بگەم پیشىمەركا يەتى

برا شهوم نه کا: بلین: برا یه تی
 نه ژیام نه و که سهی و هک منه، دیله
 ئازاد بی و بلی: برام له قهندیله
 هچمه دیده نی له و جی هه وا ره
 که بنکهی سوری هیوای هه ژاره
 که زانکوی شهربی پیشمه رگانه یه
 رهی ئاراستهی رهی بیگانه یه
 نه ژیام بیته وه، بچمه سه ردانی
 پیکه وه بیینه نیو ئاوه ردانی

کُوری گفتگوی هه وه کو جاران
 ببهستین له که لنه لکی، نیواران
 به تیری باشی ئه زولم و زوره
 شی بکه ينه وه بؤیان به نوره
 نه ژیام کورپه يه ک ناو بنیم - تله^(۷)
 برواته شوینم با نه لین: پله
 نه ژیام برازایه ک، ناو بنیم ژیلوان^(۸)
 تا نه لین، گه ردوون بُ پیاو کوزی لوان
 برازا تهمی کا به مهرگی هامی

ئا و نه دا بە خوین رەگى نەمامى
 نەزىام بۇ خەلکى بىمە جىنى بىرول،
 نەلین بى سىود بۇو، چىشىن - دەبا بىرول
 نەزىام بۇ نەوهى نوى، رى تەفت كەم
 نەك جارى سەد جار كىانىم بەفت كەم
 نەزىام بۇ مەرت، بىرمىم پىياوانە
 مەركەم بىيىتە يەك دەريا، وانە
 نەزىام تا نەوهى تازە بىيىنم
 بۇيان ھەلرېز، چى تىايە بىيىنم

تا هه موو هه ستی په نگ خواردوی ده رون
 ده ریم و بانگم بکاته گه ردون
 بیدا له ژی ی کوی ی هه موو جمه اوهر
 پار تیز انانه، بینه چه زگا اوهر..
 نه باشی سه شتی - کوهله - و که لکی
 بیته نه زموونت بو هه موو خه لکی
 هه ر له خورهه لات، هه تا خورناوا
 بلین نموونه هی کادری ئاوا،
 که و پونته بی، نه ک بورو، گه لیک بی
زیر

لەگەل کاروانى ھەرچى كەلىك بى
 نەشى بىكىيە سەر مەشقى نەبات
 ھۆى رزكارى بى، بۇ كەل و وولات
 نەزىام بەو نەركەى سەرشانم ھەستم
 بىلە دى ھەمۇ خۇزگە و مەبەستم
 بۇ ھىنانە دى نەوانە نەمرە
 بۇ يە داۋىنى كورستان نەگەرە:
 بەخاتە رېزى ھەردانى ئازى
 ئازەزەزەن و باپوو، بەلام نەسازى

ُهُم وَيْسَتْ خَزَمَةَ تِنْ وَوْلَاتْ پِيشَهَمْ بَعْ
 ُلَالَى سَوْرَ بَوْوكَى نَوْىِى ھَمِيشَهَمْ بَعْ
 چَى بَكَهَمْ .. نَهَشَهَكَهَمْ هَرَدَنْ تَيْكَى دَا
 دَوْزَمَنْ خَوِينَهَكَهَمْ وَلَهَ پِيْكَى دَا
 بَهْلَى بَعْ ى وَلَيَهَ لَهَنَاؤَمْ ُهَبَا
 نَازَانَى بَهَرَهَوَهَهَتَاوَمْ ُهَبَا
 بَهَرَهَوَثَورَ، بَازَوَوَمْ بَعْ هَمَلْ ُهَمَالَى
 ُهَبَمَهَ رَوَونَاكَى بَوْ ھَمَمَوَهَمَالَى
 چَهَنَدْ رَوْزَيْكَى تَرْ بَهَرَهَوَسَيْدَارَهَ

ئەبرىم و نەمرام، كيانىش بىدارە
 بۇيە كە دوڑمن لىيم بىتى بە دىۋو
 پارانەوەم لىتى نايەتە سەر لىپۇ
 زامى ئەشكەنبە، بەند و كۆت و پەت
 سەرم بۇ دوڑمن نەوى ناكا قەت
 مەردانە پىكى مەرن ئەكەم نۇش
 پېش لە من، سەرى ھاورييىانم نۇش
 بەلام كە ئەمويسىت نەمرام بە كەنبى
 كوردستان ئەيوت، پىويسىتمە رەنلى

زىننانى موسى
 بەشى سىدارە
 ۱۹۷۹/۷/۱۵

(۴) بُرْكَارِزِهَم

که ریان داوی بو یه ک جار
تونوا ئازیز

دیده نیم که
پهند روژیکم و هرزی به هار
ماوه، (بىن واده) هات پایز
نەزەل و هرە

تونوا و هرە ..
دیده نیم که:
با وا تى نه گەن که دەردى

سوره کولی

گهشی دوینی-

سەردوا پلی

ئەمرو لەبەر زریان زەردى-

بەرەو مەرك چۈونە ئەمکا زىز... تۇ فەنیم كە

ئازىز گیان... ئەگەر تۇ رازىت

خوینم ئەرىيەم دېراوى

بە رېغانە و كول چىنراوى

دەورۇ بەرى رى ئى پېشوازىت

ئازىز كيان.. كه ئارەزوووت
 بۇ كام كولھى رۇ جوانە، بىزۈوت
 كە مەيلى دل
 شوينىكى كىرده باقى كول
 يىسقانم ئەكم بە - كور - و
 بە دىراوى كولشەنیم كە
 تونوا ئازىز وا هاوريان
 بۇ سەرهى مەرك ھاتن بە رېز
 ھەر ھەنيان لى بەجى مامۇم

هه تا ماوەم،
 بفەرمۇو، جىتە سەرچاواز
 لە رىٰ ئى ھاتىت وەستاۋىز
 دىدەنیم كە
 كەر لە فەرمۇوى... نۇيىنم ھەممۇى
 كولزارى رېتە، مۇو بە مۇوى
 ئەبىمە قورىانى لە پېشىت
 بۇ تۈز ھەلسۈونى بەر پېشىت
 ناوهن كلىئىنەي دىدەنیم، كە:

تا نه مردم له ژووو سه مردم بی
 بُو دلداری را به مردم بی، ری نوینیم که
 تونوا تازیز، خو نه زانی پهنه شوینم^(۹)
 نه زانی بی به رگ و نوینم..
 بیچاره هم و، به شهرمه و، تو نه دروینم
 بی ای بُو بزاری پوشش و خاری
 نیو گولزاری زامی نویناوه دژوینم
 به هاتنت، باروشن بی دهه و به مردم
 ئاقاوتنت هوزراوه بی، بیته به مردم

سه رو شه که ت، پیش کفن بکریته به مر
 و هر چاری: شه و نتوونی و، روز خه والوی
 بی نوینیم که
 ئازیز کیان تو بی و گولی رهوت
 به پی ا په تی...
 قولقهی په تی
 سیداره ئه فریته بینم
 له مردم و، نه با نه تبینم
 نه ت بینم هه ریلیم؛ فواحافیز

توفوچا ئازىز
وا دل ناسك نەبۈوەم ھەركىز
دىدەنئىم كە !!

زىيىدانى موسى
پەشى سىنارە
١٩٧٩/٢/٢١

زۇورى سىّدارە

بىل دوور و ئىزىم دوور كەسىم دوور
 بە نابەلەد تەھەن ئەمبا بەرە و ١٩٩٩
 بەلام رەۋونە، بەرە و سىّدارە پەۋونە
 نەنەئى ئويىنم لە پىز ئەگرى : ئالاي سوور

بەرە و ١٩٩٩رى، بەرە و ١٩٩٩رى سىّدارە
 ماندووى كىدوووم و شۇيىنەكەم شىّدارە
 كە نىشانەئى پەشىۋى پىوه شىۋە
 ئەوه بىرىنى ئەشكەنچە يە، جىز دارە

ئەلین: ئەمرىٰ و، لە ترسى مردىن پەشىۋە
 پېشىمەرگە بىم ھەر ئەكەمە پېش ئىۋە
 بە مەركى پېش مەركى ئىۋە ئاسوودە
 رۇوشىم، زەردەى پىكەننى ھەر پېۋە

گەرچى بەرە دوا مالى ئىن بەرىۋە
 يەكەم مالى نەمردىن دىارە لىۋە
 بەشم چۈنكە مردىن ناو جى نى يە
 شادىم كە تا دوا ھەناسەش بە پېۋە

هه رگی ئاوا ناکورمهوه به سه دزین
 ڈینیک سه رم بُو دوزمن بُی به په رزین
 سه ریه رزی يه که پیلاوم نه بینن
 به سه ر سه ری دوزمنهوه له به رزین

پُی له سه ریان دا ئه نیم و نه روانم،
 به ره و شاری جی هه واری کاروانم
 نه گه م پیان، پیونکه دیاره جی پیان
 ئیله يه ولی ئی لانا ده م تا نه تو انم

ئەواز ئىستا كەوتۇو مە شوين پىشەۋىك^(۱۰)
 كە لىرى بۇھ لە پىش مندا چەند شەۋىك
 دىارە منىش ھەر ئەوهنەدى لى ئەبىم
 وا بە نوينى ئەو ئەشكىنەم سەرفەۋىك

ئۇ بە نوينى جىماوى دا ئەپۇشىم
 تا پىرى سووک بىچ، ئىشى لاشەمى نەتۇشىم
 بۇته بەلگەمى بە شوين ئەودا روشتنىم
 ئانۇ كىرى تىپىرى دىتە شوينى نۇشىم!

دیسان ریگای شوینی که م له پیشه
 ری ی کورستان،^(۱۱) که دلنيام نه و له ویشه
 نه که راشه نه شی ببریته شوینی
 کیانم له سهر کولی سهر کوری میشه

که دلنيام نه پیته جی ی شانا زی
 له و ریبهدا منیش نه کدم کیان بازی
 که نه و خوینی نه لاتی ری ی نه باته
 خوینی منیش نه نه خشینی ری بازی

ئەو مەركەی لىيم ترساوه، ئەيلاۋىنم
 بۇ ناوىرىي بىت و، بىگرى داۋىنەم
 با بىناسى كە پىشىمەركەی - كۆھەلە - و
 كادىرىكى دەست و داۋىن خاۋىنم

كە پاش مردن ھەبۇ دىنايىھەكى نۇي
 تا ئەو كاتە با كىيانىشىم تىير بنوى
 چۈنكە رۇزى ھەستانەوە دەرفەتى
 فەمانىيکى وەك ئىستام ھەر بۇ ئەلوى

له و دنیا یه شن هه ر پیشنه رگه و کاردم
 که هیچ نه بی لوهی نیستا چاترم
 لیره خاوه نه زموزنی ری ای نه با تم
 له وی له نیو کو ورهی شورش ناکرم

نه که ر لیره نه متوانی بیه نگم
 له وی به دهست ها و ریه که وه تقه نگم
 نه که ر لیره به جی مایم له کاروان
 له وی له پیش کاروانه وه پیشنه نگم

زیندانی موسن
 بهش سینداره
 ۱۹۷۹/۶/۱۸

قوربانی (۷)

ههمو و مانگی سال بیونه توزه یران^(۱۲)
 ههمو و هر ز بیونه به و هرزی نه زان
 کام کاملی دنیا و هک کورد بی شه
 به رک و کالایان سهرتا پا ره شه!
 هیچ مالیک نیه بی قوربانی بی.
 ساتیکی ژینی شادمانی بی
 پیرو لاو هه مو و له ری ی نیشتمان
 به شیان کوشته و له سیداره دان
 که وا بی بُچی ژین لام شیرین بی!

دل پر له کول و چاو پر نه سرین بخت
 گیستا ژینی خوّم هیند لا هه رزانه
 سه دجار قوربانی نه م کوردستانه
 قوربانی چینی چه وساوهی نه کمه
 کورد به هلیونی وه ک من نایی، کمه

زیندانی موسل
 بهشی سینداره
 ۱۹۷۹/۶/۲

نُه وین و وفاو دلسوْزی و پهیمان
 له کهْل خُوْم نُهوا هه موموْم له کورنات
 چاوه روانیشم^(۱۳) زور بهری کردت
 هه زاران خوزگه م له کهْل خُوْم مردن
 لیم ون بیون شیعر و وینه و یادگار^(۱۴)
 وه ک خوْمیان لی هات به دهستی روْزگار
 نه وهی له پاشی خُوْم به جی ماون
 چهند کاسپیتیکی توْمار کراون
 (ماملی و شاروفی و زیره ک و دیلان)

ئیستا بیستنیان مەنۇھ لە دیلان
وەفا داریانم ئیستاش لە زیندان،
خۆزگە لە پاش خۆم بە (ئەمەم) ئەدران

زیندانى موسى
بەشى سىدەرە
۱۹۷۹/۶/۱۰

رەز (۸)

ئىستا ئومىيىدم ھىنندە لاۋازە
 ناتوازم بلىم : دەمېيىنم تازە
 مىدۇووم و نانى زىندوان ئەنۇم
 تازە ناتېيىنم، ئازىزەكەى ئۇم
 دوى شەولە ئەنەوما، دوور بى لە بالات
 لىيت نزىك ئەبۈووم تا ماچ كەم كۆنات
 ئەللىن لە ئەورا كەسىكى زىندۇو
 ھەلسى و دانىشى لە كەلپا مىدۇو
 نىشانەى سەرە مەركى لى دىارە
 بۇيە لە مەركت ترسام ئەمبارە

مه گهر ههر به نه و توم ماج کردبی
 ده ستم بُو سینه و مه مکت بردی
 به تاسه وه بیوم بتگرمه باوهش،
 نه مدی، وا نه مرد، پاشی من تو خوش
 من تو مه له بهر خوش خوش نه ویستووه
 که سیش نه م (راز) هی لیم نه بیستووه
 بیستاشر نه م رازه که نه در گینه
 ویژدانی هاتی خوش نه یدوینه

زیندانی موسن
 پهش سیداره
 ۱۹۷۹/۶/۱۰

(۱۵) بە خیوتان کردن

بە خیوتان کردم هو: بابه و، دایه
 ویزدانم لە ژیر قەرزتان دایه
 وا مدارى ئۇوهم بۆیە لە تاوان
 پىنم وا يە ئىسىكم ئەکروزى تاوان
 تاوانى ئەوهى لە پىناوى من
 رېتان كەۋۇتىھ بەر مالى دوئمن
 تاوانى ئەوهى بۇم نەلوا دەرفەت
 لاپەم لە سەرتان ئازارى نەفەت
 قەرزى ۋولات و كەلم دايەوه

بهلام هی نیوهم له سه رهایه و
 خال و نوشکه زل. ناموزن و مام
 خوشک و برازل. برازن و برام
 دوست و دراویسی. برادر و هاوری
 نهودی جاریک دیم له دو و هندگا و ری
 پورزاو. خالوزن. ناموزاد و پور
 خزم و کهنس و کار. له نزیک و دوور
 نه روح پیشوازی له مردن نه کهنه
 له نیوهشن داوای لی بوردن نه کهنه

له دل رهنجانی ئیوه ئەترسام
 دەنا بى سل بۇوم، له مەركى بەسام
 ئاوازه خواز بۇوم له دواى رۆزى رەش
 بۇوكى ئازادى بىگىمە باوهش..

بېمە سەر لوتکەئى بەرزى تەساروست
 پانگ بىمم بە كۈئى ئى خزم و برا و دوست
 كەم خواست و خۇزگەم كەيشتە ئەنجام
 هيشتا له رۆزى ھيوا نەرهنجام
 هەر بە ماندوویى ماوم تا ئىستا

له رئیسی پاکه بیووم سویند به ئاویستا
 گوهی پاکه بیو له ژینا کرد
 هر به سه ریه رزی ژیام و مردم
 و مسیه تم واشه هه تا بمیین
 له خوتانه وه که سه همه نبین
 پرسه ام بیو هم گرن نه که ن بیو بگرین
 همه لین با قوری بیو له سه بگرین
 گریان کرده وهی بیو ده سه لاته
 (توره بی شورش) نه ندهی وو لاته

دهرمانی دهردم ناکا شور و شین
 چون رزگار ئەبین بەبى (شور) و (شى)
 لە بى بەرگى رەش سەرتاپا (ناكى)
 لەبەر كەن هەتا نامىنى ماكى
 ئىمپېرالىزم و بازرگانى بەنگ
 دەرگەپەريىن بە لۇولەى تەنگ
 ۋولات جى دىلىن دۈزمنانى كەل
 ئۇرى ئازادى ھەلدى لە دەم كەل

کاتی وولاتی له قوینا ره نگاو
 رزکاری نه بی هه نگا و به هه نگاو
 زانست و بیرو پینوس و مهچه ک.
 شنهن و پاج و بیل، په کوش و داس و په کی
 بو که کل بی، پیر و هنال و که بی
 نوشی کیانی کات به رهه می ره بی
 تا نه و سا ناوی ییمه شن نه میینی
 په یکه رهان نه لکی ی تی راهه میینی
 تا به زیندوویی له هم سهر خاکه بن

وەسیله تم واپە رەوو لە پاکە بىن
سەر نەباقەمی ژىن تەنها مەردە
لۇھە ئىزىندۇو بىن، پاکە كەردە

هيئة التحقيقية الخاصة
كركوك
١٩٧٩/٢/١

کوردستان

زینم وه ک شهوى هاته پىش چاوي
 کوردستان تىر تىر نه ژيام له ناوى
 پىتى دا بگەرىم بىت كۆسپ و سلنور
 به راست و چەپ دا و بهرهو ئوار و ژ990
 لىستا به فەيال دىمە سەيرانى^(۱)
 ئافۇ ج روژىك دىمە سەيرانى
 كامە تزوپكەى سېلى و بهرز بۇو
 كامە بهندەنى سەفت و سەۋىز بۇو
 كام مىرغوزارى تەر و پارا و بۇو

کام رُوژ گاسمانی شین و همساو بُوو
 کهر تا هه تایهش له پیش چاو نه بن
 تاسهی سه ربیان ههر نایهن له بن
 دهی کوتایی و هرزی هاوینی
 که (گوله جو تیره) سه ری ده ردینی
 دیسان ژینه وهی گیای و هرزی پایز
 هژده ده ناته دلی پهست و زیز
 تیشکن هه تاوی پاش پهله باران
 و ره نگ ده هینی پهله و پهله داران

تا دهمنی پاییز (کیثار و نهستیر)^(۱۷)
 له کویستان سهوزن (سا یادیان به فیر)
 زستان ره هیله و باران و به فر
 ده سری تپزی ریزی ره شمال و که پر
 تپزگه نه نوازن که نج به را بدرو
 به چپهی دوانی ژوانی دوو به دوو
 که نج په کو په کوی را بوردوویانه
 که نای بینینه وه ئاخ و ئوفیانه
 دیتھ وه یادیان پولى نازداران

له پیش تاولی بیوون، دههی ٹیواران
 چاو به نیشارهت، دهم به پیکه نین
 له پهربی جواهر، هه ریشه نده که نین
 ناخ پایز وادی و هرزی مردن
 و هرزی بودایی و پهنا بردن
 مه رکی سه ووزه کیا، هن کول و کولزار
 کاتی زهد بیوونی که لا و کولی دار
 به دریثی و هرزی زستان سه رانسر
 سه د ناٹومیدی سه فنت دیته بهر

هه تاکو به هار ده گهریته وه
 لایپه ره یه کی یاد گه کریته وه
 به هار له شکری ههور و لیشاوی
 که پر له دلفه، تیکرای هه ناوی
 نیشانه هی زستان پاک گه شواشه وه
 پیشی توره یی جاک گه نتواته وه
 کوله تاجبله، هیرو، نه سته ره ن
 میلاقه، شلیر، شه قایق، سه و سه ن
 شه و بیو، وه نه و شه، خاتونه، نه سرین

له ره نگی ئال و سه ور و زه رد و شین
 هه لزو کیا بهند و که نیزه و که ما
 به شنه هی فینک ده که و نه سه ما
 له که ل کیا ناسک و هه دلداران
 له یه ک ده ئالین هه مو و به هاران
 که پلوسکی که وره هی به فرا و له بینی
 که ره کته ده مت بنه یته بینی
 له سهر لو تکه هی راز ده رزیته نواری
 ده یکه نه گرمه و ها زه به جاری

له عل و مرواری، لهوان ده پژوی
 ئه فسروونی جوانی لهوان همه لده رژی
 ده بیته بازنه ی تهوت ره نگی بهر نهار
 ده رازیته وه سروشت همه جو
 له دهم ئاوه رؤی ئه و نشیوانه
 جوانی بی راده و بچند و پیوانه
 بهر روز و نسیت و همه راز و نهادی
 به رزی ئاسمان و رو و به ری زهادی
 ههستی هونه ر و دهستی هونه رهند

ناتوانی نهای ببری چون وچهند
 با وهره سهی بی پولی ره شمالان
 هاتروننه ته وه بیگاکهی سلان
 پیروز و خونجه و نهشمیل و نهستی
 یه ک مه ره دوشی یه ک راهه و هستی
 زارا و نه سرین و بهار و کالی
 یه ک بهره و کانی یه ک بهره و مالی
 کیزی چاو مهستی نه و هه ولرانهن
 فریشتهی ناشتی نه و کوسارانهن

شهیدای شمشالی شهر بهردہ بیرن
 ههقیانه پونکه به و جوره فیرن
 بهلام ههزار ئاخ، ههزار ههزار ئاخ
 ئهمسال کوچه رى ناینه نه ئیلان
 نابنە میوانى ئهمسالى بنار
 بى روناکىيە بى نەوان بەھار
 پولە ههوارى تەنكى (سلیمانى)
 ھى (دولە كۆكى و، بهردە ههسانى)
 ههوارى (کویزلى و چواش و بى دەلان^(۱۸))

گه و هر ده لی، تو زه له، قورغان)
 هه موویان چولن ویران کراون
 به زور بو دهشتی گه رمین براون
 ئاخ بو ولا تمان لی ده شیوینن؟
 دیهات و باقمان بو ده سووئینن!
 و هه رهان ده نین له خاکی فهمان
 ئیمهش و هسیه ته، جیماوه بومان

که سه رشور نه کهین له ئاست داگیرکه
 رو زیک دی شه به ق دهیان که ینه در

بە تەھەق

زیندانی موسى
 بەش سیناره
 ۱۹۷۹/۶/۲۲

دهلىٽ ئى: لىيم كەرىٽ^(۱۹) تاوى بىسرەوەم!
 ماندوووم، دەممەوى كەمىك بىھەوە!
 بنۇو خۇوت باۋى ناو گىزى فەيال
 وەك پۇلەكە يەك بىرە يالە و يال
 چى بەسەرەاتە بىتەوە بىرت
 تا چاۋ دەبىنى و بىر دەكا شىرىت
 تا دل تەز دەكا و دىي بە دەستەوە
 خۇوت بىدە بە دەم ھەورداي ھەستەوە
 بەشۈين پەپۇلەي بال بىرېقەدارى

ووشه‌دا برو هه‌تا بیداری
 به شوین هه‌لاله‌ی کولی ناسک دا
 ته‌ناهه‌ت به شوین ره‌وی ناسکدا
 به ووشه‌ی جوان و ته‌عیری به تین
 رسنه داریزه، پاراو و شیرین
 به کیش و سه‌رول، ده‌سا رومانی
 هه‌ر له‌و نه‌یاله‌ی ده‌یکه‌ی، بوم دانی
 تا له‌به‌ری که‌م وه کو فه‌رزی نویز
 ده‌روونم پربی و بکا سه‌ره ریز

پیت به چاو دیوه له ناوچه‌ی (پشدهر)
 که ناو، بینگه لاسن، هه لشو، سه نگه سهر
 هیره، باوزی، بینشیر، به سته ستین
 ژاراوه، ره زگه، هه تا شار ستین
 له که ل نه بالم ئاویزه ن کیانه.
 بیانکه ملوانکه، وه کو زه نگیانه
 بیکاته که ردن به ژن شوره که
 روزی هاتنی بُ سه ر کوره که
 کام گوندھی نه لیزی، به هه شت بُو بُ خُوی

گه وهی که باشتر باسیان بکا، توی
 پونکه پیت ووتم زور لئے گهراو
 نیستاشن وینه یان دینه بهرچاوم
 پیووه شوینه کهی بیره وه ری تو
 ناوه که و مره و بیناسه و هه لشو
 نه و روژهی ریمان که وته - بیناسه -
 نه و ناسکه په نجهی نه تووت ریواسه
 چای خسته بهردہم نیوه له پیشا
 تا پستان زانی ده ستم بو کیشا

نان و هه‌نگوین و دُوی ساردو، که‌ره
 نه‌یار و ترُوازی و هیوهی نوبه‌ره
 له‌که‌ل نیو نیگای کیژی کله‌که‌ت
 ۹۹ زه‌یان خسته نیو لاشه‌ی شه‌که‌ت
 میته‌ک و چاتره‌و، ریغانه و سیپه‌ر
 وه‌ک بُه‌ئمه‌یان خستبنه سیپه‌ر
 هه‌نگی سه‌رنبی هن و میشی هه‌نگ
 هه‌نگ بُه‌هلاله و هن بُه‌کپی شه‌نگ
 ئه و له دیپه‌ر بیو، له به‌ر هه‌تاوا

من لە سىيىھەرىش سووتام لە تاوا
 (وەسوينە، كېيرە، بادىن، بىچ موش) (۲۰)
 لىٰ ئى تىكەل ئەبىچ پايىز تەر و پۇوشى
 پايىزى يىستا، بەهارى دوينى
 ئەيالى بەرە و گۈرە ئەمدۈنى
 هىرو-شىم دىوە، باليلان، بەكاو
 مرى، دەرونە، كوندى نزىك ئاو
 يادى ئىۋارەمى - مرى - و - دەرۈونە -
 يىستاش ئاوازى نالەمى دەرۈونە

لە بىرته - كالى - و - ئارىز - و - پەفسان -
 لە رى ئى كانى بۇون كۈزە لە سەر شان
 بۇ چاڭ و فۇشى ئىيە دەھاتن
 ئەتتۈوت شىرىنى شەۋى بەراتن
 (.....) داواى تۆزى ئاوى كرد
 - كەلاوىڭ - دەستى بۇ سەر چاوى بىردى
 پاشان ئاوىشى هىننا بۇ ئىمە
 دىيارى ئەو رۇزەسى تا ئىستا پىنە
 ئىستا تىنۈوەمە و ووشكە دەرۈزۈم

چاوه‌ری^۷ ى ئاوى دەستى خاتۇونم
 بىرى (ەروارى و ئامىن و گەۋەھەر)
 خەندەيان رەھى (ەنگى كۆيىمە، ھەر
 لە يارىم ناپېن تەنانەت لىرە،
 باسم بۇ ناكىرىن لەم گەرمە سىرە
 ھەر تەنبا جارىك چۈوەمە(لبانە)^(۲۱)
 رۇوۇم كىدە دەشتى پىشەر لە و بانە
 مەكەر دېھاتى-ئالان- - وەها بىن
 ئىستا وېران بۇون، تەيف و مەقابىن

زیندانى موسىل
 بەشى سىدارە

کو^{۱۲} دستاںم

کوردستانه که ۹، کوردستانه که ۹
 بیووکی یه ک شه وه و ده سگیرانه که ۹
 ررووت وه کو که زی و پرچی ئاللوزه
 به چنگی نه بات با بُوت شانه که ۹

ویردی زمان و قبیله کای منی
 جواونتر له نیگای کیژی شهرمنی
 نه وهی جی ای دانه لیت بی بهش نه بدم
 نایینم بلین شکا دوژمنی

ناشیبینم که کورد و هکو میلله تان
 ئالای سهربهستی هەلکا له جیهان
 ناکۆکى نیوان چینان نەمینى
 وەک یەکى لى بى لادى و شارستان

دەن دلنيام دۈزمنى بە شهر
 رۇزى دى ماڭى لە بن بىتە دەر
 تۇش كوزەرانى و زانست و جوانى
 بەرگى بوكىنى ئى ولات بى تا سەر

لەئى كوردىستانى بىٰ دالدە و پەنا
 نەمامى ئىنى منىش ھەلکەنا
 پا و بە فەرمىسىكى ئىز دەستەلى بىٰ تۇغ
 ھېنده دەرىيەستى تۈم نايەم دەنا

لەئى كوردىستانى مەلبەندى كاوه
 جىٰ بىٰ داخە نەمدى ئالاي شەكاوه
 بەلام رۆزىك دىٰ هيڭى نەوهى نوى
 كوشكى زۇردارى پىٰ ھەلتەكاوه!

زیندانى موسى
 بەشى سىنارە
 ۱۹۷۹/۶/۸

دَهْزَگِيرَانِم

دَهْزَگِيرَانِي بِهِ جِيمَاوِي ژوانِي پُولِم

بِهِ نَهْشَتَهِ رِي

بِيرِي نَائَازادِم كِيوِي

بِيسْتوُنْت بُوْ هَمَل دَهْكُولِم

دَهْزَگِيرَانِي وَهْك فُؤُم بِهِ دَهْفَت وَ كَلُولِم

لَه دَهْقَتَهِ رِي

دِيواَنِي دِيواَنِي شَهْمِي لَهْم سَهْرَدَهْم

هَهْر تِيت بُوْ بنُوسَرِي كَهْم

بُويِه تِيشَوُوي هَهْمَو وَ تَهْمَهْن

بۇ مەلى نۇشىوانى چەمەن
 لەبەر تۇ ئەبەستمە كۆلۈم
 دەزگىرانى پەرى نەونى شەوان رازاوهى سەر قۆلۈم
 دل ڦان ئەكا
 چۇون ئارەزۈمى جارىكى ترى ژوان ئەكا.
 چاو ئەبىنى، كۆي ئەبىستى و لۇوت بۇن ئەكا
 ھەست و ھۆشم
 دىسان داواى كېرەنەوهى شىرىتى عومرى كۈن ئەكا
 ئەوهى لە ناقما نەبزوئى

نانوسری به دهستی کولم
 نهمه وی به ووشی ره نگین
 ووشی وورشیداری سنه نگین
 رازلوه و پر واتای به تین
 یهک دوو دیر شیعرت بو دانیم
 نهه و ترسی.
 ژوری سیداره و هلا نیم
 رههی نه بالم بکه مه تو
 بیمه کفتون کو خو به خو

بُلیم نه سویندم بُو بُتو
 که هیلانهی دلی که یلت
 به ته‌نیا ههر منی تیدام
 بُو نازانی!

چهند له دوای گه و سوینده گه رام
 به لام شه‌رمی چاوی نه رمت
 نه یهیشت تی بکه‌م له هه‌ستی
 ده‌روونی به کولی گه رمت
 نه درکا گه و رازه له لام

نه یهیشت به و رازه ز اثاوی به و
 دلی کویله بدهمه وه
 هیندهی له تو پارامه وه ..
 نه ت ووت بو هه
 گری ی شه رام بکه مه وه
 نه ت ووت تا سه
 به سه ر نه با شه و گارانی به فه مه وه
 من دیوانه
 تو نه و شه مهی

نه یهیشت به و رازه ز اثاوی به و
 دلی کویله بدهمه وه
 هیندهی له تو پارامه وه ..
 نه ت ووت بو هه
 گری ی شهرم بکهمه وه
 نه ت ووت تا سهر
 به سهر نه با شه و گارانی به فهمه وه
 من دیوانه
 تو نه و شهمهی

که کوپله‌ی په یوه‌ندی باوی ئەم سەرددەمەی
 من دېلى تۇ
 تۇ گىرۋىدەی دەستىي منى
 من سەربەستم
 تۇ ژىرم دەستەی و شەرمىنى
 ئەوهندى ئازار ئەپىئى
 ئەوهندەمەی ئەسەرىن ئەرېلى
 ئەوهندەمەی ئازارت نۇشى
 مەنت بىْ بەش كرد لە نۇشى

تۇ لەبەر ئازارى شەرم
 هن لەبەر ئەوينى كەرم
 تۇ لەبەر داب و نەريتى كوردهوارى
 هن لەبەر زىندانى تەنك و چوار دیوارى
 ئۇيىت دەچۈرى لە جىگەرم
 هن مالئاوا لە تۇ و لەخەم
 لە تۇ و لە خەم
 بەلام بروات ھەبى بروا !!!...
 ئەوينىت بەر نادەم تاھەم

منیش بُویه لا وانه وهم له گه ل تُویه
 راز و نیازم خُو به خُویه
 په یمانیش ناشکینم تا هه
 تا ئه وینم
 رومانیک دینیته به رهه

موسل
 بهشی سیداره
 ۱۹۷۹/۷/۱۵

لەگەل نۇلانەوەئى چەرنى زەمانە
 بۇو بە ئاڭر لىم ھەرچى ھەمانە
 ناۋىرم نزىك ھېچ كامىان كەوۇم
 لىم تەراڭ بۇوه نۇرماڭ و نەموم
 سالان بە تەمائى نۇشى ئىيان بۇوۇم
 بەھىواى نۇشى كەل ھاۋىيىان بۇوۇم
 تەمام بۇو كاتى دەرچەم لە زانكۆ
 لە كوردىستان بىكەم ھاتوچۇ
 بېمە دىدەنلى شار و دېھاتى

شاد بم به شادی کلشت ها و لاتی
 ته مام بیو باوک و برا و فرمایم
 نه رکی هه موویان بنه هه سهر شانم
 چاکهی ره بنده ران زوریان دمه وه
 دهدی هه ژاریان له بیر به رمه وه
 بیان کهم به خاوه نهال و خوشحالی
 نه بینن چی تر رهوت و ره جالی
 ببمه نزهه تکار تا مردن بیویان
 نه رکی به رمه سهر له بیاتی بیویان

وام دههاته بیر سالی^۱ له سالان
 گوزهرانی مال^۲ چاکه^۳ و هک مalan
 ټه وهی پهنا بی^۴ بُو منی دهربیده در
 تاکه ماله کهی برای بېروباوهر^۵
 پیم وايده ده مردم دوا دیده نیمه
 به بی^۶ ده مینی هه رپتی^۷ که نیمه
 روژیک دی^۸ ناسوی روژه لاتی^۹ سوور
 رووناکتر ده بی^{۱۰} و نزیک ده بی^{۱۱} د999

ملا عامل

1978 کاتی بیشمهر گایدتسی

قهه زدارهان بنه به درکار و بهد خو

دایک و باوکتیان لخ کردم دووو رووو

دلیان له ئاسنتم رهق بیوووهک ئاسن

شتى وايان ويست كه پهيدا نابن

هنیش له بهر دوست له داتى دوزمن

به لینم پت دان كه پهيدا نه بن

به لینیان پیدام بهلام له پاشان

به قسەی شوقار لیم بیوون په شیمان

نه باوکت ئیر بیوو نه خانه دان بیوو

نه ره قاریشی و هکو ینسان بُوو
 بهلام ره وشت و شیوهی جوانی تُو
 که باس ناکری قهت به گفتگو
 ناچاریان کردم پُت له جهرگم نیم
 باوکت بدؤینم که تو بدرا پیم
 کُونا شه کره سیو زولف و هک چنور
 گه دن بربوی جوانی له بلور
 دهم کوله باقی نه پشکوتی سوو
 له کوی ده توانم و هست که م له دوو

تو بُلْتَی زولفت وهک جاران هابن
 ههروا پین چین و لول راوه ستاین
 جولاترین شیوهت بالاوه به زن بُوو
 بُحَّتَی پی نازینی توی شووه زن بُوو
 نیستاش که یادم وهکو نفوی هابی
 به یادم دوگمهت ههر گری دابی
 له وساوه را زت له هن برداوه
 که شتی نه یالم نقوومی ئاوه
 نیستاش وا ده ستم له ژیان بەردابو

هُوشم بِه وَيْنَهِي كَه زِيت بَلَوَه
كِيانه يَه كَبارِي بِه بَيْت دَه هِيلِم
تَا هَه تَا بَه دَوايِ رَازَت دَلَ وَيْلِم
دَهْرَم چَاوَه كَهْم نَهْم مَهْنُو تُو نَوْش
نهْمِي لَه مَن زِيَاد بَيْت مَاوَه بَوْ تَوْش

۱۹۷۹/۷/۱۵-۱۴

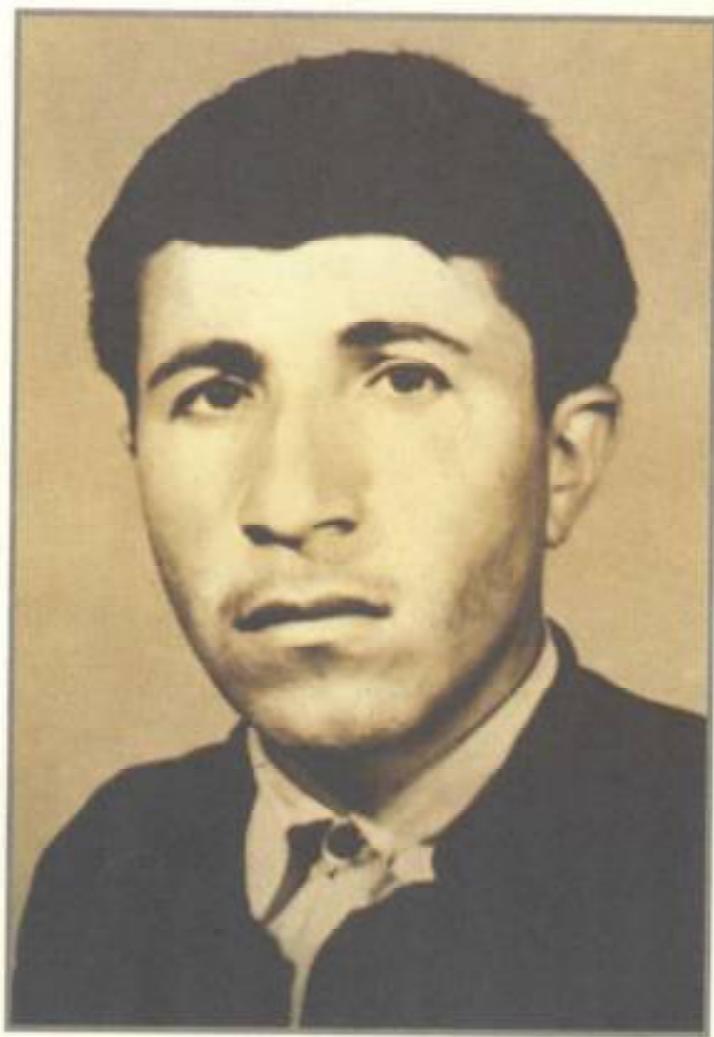
شهید ملا عاملی / زیندانی موصل / بهشی سیداره
له هاوریی زیندانی (غازی فازل حمهنه) و مرگیرواه

କାନ୍ଦିର

حسین مهولود
پولی یقه‌گشی ناوه‌ندی / سالی ۱۹۶۶

حسین مهولود / سالی ۱۹۷۱

حسین عهولود

خویندگاری قۇناغى دووی كۈلىزى ئاداب / زانكۈي سلېمانى

حسین مهولود

بهشی ناخویی زانکوی سلیمانی

روزی (۳) ای نیسان ۱۹۷۶ / باختی گشتی سینمایی

ل راسته ۵

حسین مهولود (شهید مهلا عدلی)

نه محمد سالح

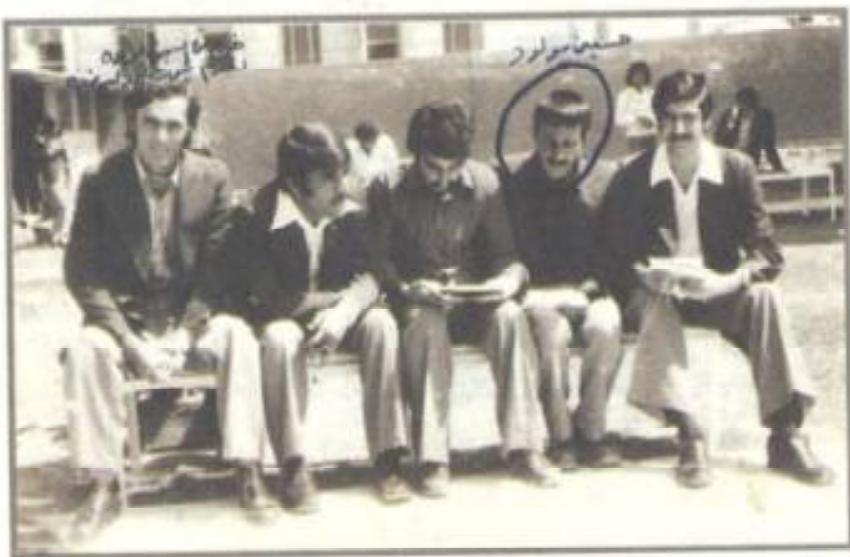
نه محمد مهولود

نه بوبه کر سدیق سالح

خویندگارانی بهشی ناخوبی زانکوی سلیمانی

۱۹۷۶/۳/۷

لـ رـ اـ سـ تـ ۵۹۷۰
رـ ظـ زـ يـ نـجـ شـ هـ مـ مـ ۱۹۷۶/۴/۲۲ زـ انـ کـوـ زـ سـ لـ يـ مـ اـ نـ

۱- ستار (کـهـ رـ کـوـ کـوـ / کـوـ لـیـزـیـ کـارـگـیرـیـ)

۲- حـسـینـ مـهـولـودـ (سـورـدـاـشـ / کـوـلـیـزـیـ ثـادـابـ)

۳- مـحـمـمـدـ کـهـ رـیـمـ خـلـیـفـهـ (سـلـیـمـانـیـ / کـوـلـیـزـیـ ثـادـابـ)

۴- عـوـسـعـانـ (کـوـیـهـ / کـوـلـیـزـیـ ثـادـابـ)

-0

کـمـ وـنـیـهـ لـ سـالـ ۱۹۹۱ لـ کـاتـنـ رـایـهـرـنـهـ کـهـیـ شـارـیـ سـلـیـمـانـیـ لـ تـعـمـنـیـ سـلـیـمـانـیـ دـزـرـلـوـهـ تـعـوـهـ
لـهـ توـسـیـتـانـهـیـ لـسـدـرـ وـنـیـهـ کـانـ هـنـنـ لـ تـعـمـنـیـ لـهـوـسـایـ رـیـمـ لـهـسـهـرـیـ توـسـراـوـهـ

له راسته ۵۹۹

شه هید نهاد خه لیل

حسن مهولود

تهم وینه له سال ۱۹۹۱ له کاتی را پیرینه که دی شاری سلیمانی له نهادنی سلیمانی دوزراوه تمهوه
 نهاد نو سینانه لمسدر وینه کان هدن له نهادنی نهادنی رئیم له سه ری نوسراوه

سالی ۲۲/مارسی / ۱۹۷۷

له راسته ۵۹

شهید نهاد خلیل

شهید مهلا عالمی

نهم وینده له سالی ۱۹۹۱ له کاتی را بهرینه کهی شاری سلیمانی له تهمنی سلیمانی دوزراوه وده
نهو نو سینانهی لمسدر وینه کان همن له تهمنی نهوسای رزیم لمسدری نوسراوه

حین مهولودو ھاوریکانى

د ټولکان کانو همراه

شهید ملا علی

ل جوستن

شہید ملا علی

شہید لہٰ تیف

شهید مهلا عدلی
له گډل ده ستنه یه ک پیشمه رګډا

(اووه ستاوه گان له راسته هه)

۱- مامؤستا جمهور ۲- بشکو ناکام ۳- سلاح جاوشين

..... - ۴ - ۰

(یزی ناوه راست له راسته هه)

۱- نازاد سه گرمه ۲- کاک نه و شیروان ۳- شه هيد شيرکو جدي

..... - ۴ - شه هيد دلشاد به نگينه

(یزی پیشنهادله راسته هه)

۱- شه هيد حمه رهزا ۲- شه هيد سه مالى باخ ۳- هاورى جه بار

..... - ۴ - که و گز ۰ - شه هيد مه لا عهلى

ل دوای پاپی ۵۹۰۷ (یزد)

شهید مهلا علی
سلاح چاوشین
هاوبی جهبار
نژادی سهگرد

شهید ملا علی / دی کوه ۱۹۷۶

له را پسندید

شهید حمه رهزا قایکه‌نی

شهید دلشاد توفیق

شهید عهلا

شاهزاد ملا علی

پهراویزهکان

- ۱- برای زیندانی: برا دوانه‌که‌ی، ثو کاته ٹویش له زینداندا بوروه و ناگادار نه بوروه که ئام له ژووری سیداره‌یه.
- ۲- ناسق: برازایه‌کی بوروه بردويانه بۇ چاوبىكەوتلى.
- ۳- سارا: شاخىكە له رۈزىھەلاتى دوكان.
- ۴- بىرزووت: شاخىكە بەرامبەر ماوه.
- ۵- زىۋىي: گوندىكە له قەدپالى (پېرەمەگرون).
- ۶- قۇپى: قۇپى قەرەداغە.
- ۷- تولە: سالى ۱۹۷۴ رىكخراوېكى كۆمەلە بەو ناوە له سورداش بورو، ئو لېپرسراوى بوروه.
- ۸- ڙيلوان: ناوى شاخىكە له قەزايى دوكان و ئو لىزىنەي ئو ناوجەيمش بوروه.
- ۹- شويىتەكەم: ژوورەکانى زيندان.

- ۱۱- پیش رویک: مه سنتی شهید ماموستا عزیز بورو.
- ۱۲- حوزه ایران: مه سنتی له یادی حوزه ایرانی خویناوسی ۱۹۶۳، ۱۹۴۷.
- ۱۳- چاوه بوانی: ژورنال خنکاندن له موسسل.
- ۱۴- یادگار: وینتو باره همه کانی پیش گیران.
- ۱۵- هوزراوهی نژهم: و همیشه تی کرد و دووه له گل و ینه که بدا هله لوسری.
- ۱۶- سهیوان گردی سهیوانی شههیدانه.
- ۱۷- گیفار و ئەستیئر دوو رووهکی کویستانیان.
- ۱۸- هوارگه کان: له قەندیل و ناوجچه کانی پشدهر و ئالان و سویسینیان.
- ۱۹- هوزراوهی یانزه هم: و هلام دانوهی هوزراوهی که، دوای نوسيینی هوزراوهی تره.
- ۲۰- و هسوینه و، گیبره و، بادینو، بىن مووش: چوار گوندی ناوجچه هی پشده رهه.
- ۲۱- لبانه: گوندیکه له بناري ئاسوس به دیوی پشده رهه.
- ۲۲- هوزراوهی (۱۵، ۱۴) له چاپن يەکم پلاونه کراوه توه و له دواتردا دوزراوه توه.

سوپاسی تایبەتی ناوهندی ئەرشیفی مەكتەبی سیاسى
یەکیتیی نشتمانیی کوردستان

بە بەریزان

- ١- کاک عەبدولکەریم مەولود.
- ٢- خیزانی ئەحمدەد مەولود (نازەنین حسین سالح، ئاسو ئەحمدەد مەولود، دیلان ئەحمدەد مەولود).
- ٣- یەکیتی نوسەرانی کورد / لقى سليمانی.
- ٤- کاک عومەر غەریب.
- ٥- ھەموو ئەو بەریزانەی ھاوکاریان کردوين بۇ سەرلەمنوی کۆکردنەوە و لە چاپدانەوەی تەم بەرھەمە.

بروزهای محبب (۲)
له را لو کنده کانی له گشی تو سران گزد
لعن شناسی